

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Ζωή Γαβρηλίδου · Ιφιγένεια Δόση · Ευανθία Κωνσταντινίδου · Αναστασία Παπαχρήστου
Γεωργία Σιαφαλάκη · Ιωάννα Τζιβάνη · Σουλτάνα Τσιγγίδου · Ελίνα Χατζηπαπά

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

η γλώσσα μας

Τετράδιο
εργασιών

Β' δημοτικού

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»

Η γλώσσα μας
Β΄ Δημοτικού
ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Τετράδιο Εργασιών

Α΄ τεύχος

Επιστημονική Επιτροπή Αξιολόγησης

Συντονίστρια / Αξιολογήτρια

Παπανικολάου Παναγιώτα

Εν ενεργεία Εκπαιδευτικός

Αξιολογήτρια

Κατσιώπη Παρασκευή

Εν ενεργεία Εκπαιδευτικός

Αξιολογήτρια

Υφαντίδη Νεκταρία

Εν ενεργεία Εκπαιδευτικός

Τεχνικός Εμπειρογνώμονας

Ρήγος Γεώργιος

Πτυχιούχος Πληροφορικής

Επικουρικός Εμπειρογνώμονας

Μποζιονέλος Γαβριήλ

Πτυχιούχος Γραφιστικής

Υπεύθυνος του μαθήματος/γνωστικού αντικειμένου στο πλαίσιο της Πράξης

Αθανάσιος Γιαννίκας, Σύμβουλος Α΄ ΙΕΠ

Μέλος της Επιστημονικής Ομάδας Έργου (ΕΟΕ) της Πράξης

Πράξη με τίτλο: «Συγγραφή, Αξιολόγηση και Ένταξη Διδακτικών Βιβλίων στο Μητρώο Διδακτικών Βιβλίων και στην Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Διδακτικών Βιβλίων» με κωδικό ΟΠΣ 6010165 στο Πρόγραμμα «Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή» 2021-2027

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Σπυρίδων Δουκάκης

Πρόεδρος του Δ.Σ. του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Υπεύθυνη Πράξης

Πολυξένη Μπίλλα

Σύμβουλος Α΄ του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

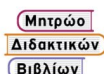
Προϊσταμένη Τμήματος Β΄ Προγραμμάτων Σπουδών και Εκπαιδευτικού Υλικού

Αναπληρώτρια Υπεύθυνη Πράξης

Άννα-Αικατερίνη Λυκούρη

Σύμβουλος Α΄ του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

**«Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης»
και το Πρόγραμμα «Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή»**

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων
και Αθλητισμού

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πρόγραμμα
Ανθρώπινο Δυναμικό και
Κοινωνική Συνοχή

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ**

Ζωή Γαβριηλίδου Ιφιγένεια Δόση Ευανθία Κωνσταντινίδου Αναστασία Παπαχρήστου
Γεωργία Σιαψαλάκη Ιωάννα Τζιβάνη Σουλτάνα Τσιγγίδου Ελίνα Χατζηπαπά

Η γλώσσα μας
Β΄ Δημοτικού
ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Τετράδιο Εργασιών

Α΄ τεύχος

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»

Η γλώσσα μας | Β΄ Δημοτικού | Α΄ τεύχος

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ	Ζωή Γαβριλίδου , Καθηγήτρια Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης, Επιστημονική υπεύθυνη Ιφιγένεια Δόση , Επίκουρη καθηγήτρια Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης, Συντονίστρια Ευανθία Κωνσταντινίδου , Εκπαιδευτικός, Δρ Γλωσσολογίας Αναστασία Παπαχρήστου , Εκπαιδευτικός Γεωργία Σιαψαλάκη , Εκπαιδευτικός Ιωάννα Τζιβάνη , Εκπαιδευτικός Σουλτάνα Τσιγγίδου , Σύμβουλος Εκπαίδευσης Ελίνα Χατζηπαπά , Εκπαιδευτικός, Δρ Γλωσσολογίας
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ	Ευαγγελία Γουτιάνου , Εικονογράφος - Γραφίστρια Γεώργιος Παπαλεξάνδρου , Γραφίστας
ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ	Γεώργιος Παπαλεξάνδρου , Γραφίστας
ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ - ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ	Ευαγγελία Γουτιάνου , Εικονογράφος - Γραφίστρια
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ	Συγγραφική Ομάδα Στέφανος Γιασιράνης , Εκπαιδευτικός, Δρ Παιδαγωγικής
ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ	Σταυρούλα Αντωνοπούλου , Εκπαιδευτικός, Δρ Γλωσσολογίας
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΡΩΝ	Δημήτρης Σεμιτέκολο , Γραφίστας - Σχεδιαστής Ιστοσελίδων
ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ - ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ	Ελένη Καραντζόλα , Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Αιγαίου

Περιεχόμενα

1. Ποιοι είναι οι σημαντικοί αγαπημένοι γύρω μας; 7

Ποιοι/ποιες είμαστε;	8
Πώς φαινόμαστε/πώς είμαστε;	12
Τι σημαίνει οικογένεια;	15
Τι μάθαμε για τους αγαπημένους μας;	18

2. Πώς φροντίζω το σώμα μου; 23

Τι τρώμε για σώμα γερό και μυαλό δυνατό;	24
Γιατί πρέπει να γυμναζόμαστε και να κοιμόμαστε;	29
Πώς προστατεύουμε το σώμα μας;	33
Τι μάθαμε για το πώς φροντίζουμε το σώμα μας;	37

3. Ακούω την καρδιά και το μυαλό μου 43

Τι συναισθήματα «κουβαλάμε» μέσα μας;	44
Τι συναισθήματα μάς δημιουργεί η φιλία;	48
Μπορούν να αλλάξουν τα συναισθήματα;	53
Τι έμαθα για τα συναισθήματα;	56

4. Πώς αλλάζει η φύση; 61

Τι είναι η φύση;	62
Πώς αλλάζει ο καιρός;	65
Φροντίζουμε τη φύση και το περιβάλλον	70
Τι μάθαμε για τη φύση;	73

ΤΑ ΣΥΜΒΟΛΑ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

Αναπτύσσουμε τις δεξιότητές μας

Κατανοούμε προφορικά κείμενα		Παράγουμε προφορικό λόγο	
Κατανοούμε γραπτά κείμενα		Γράφουμε κείμενα	

Χτίζουμε το λεξιλόγιό μας και ανακαλύπτουμε κανόνες της γλώσσας

Μαθαίνουμε νέες λέξεις		Μαθαίνουμε να γράφουμε σωστά	
Ανακαλύπτουμε «μυστικά» της γλώσσας		Θυμόμαστε «μυστικά» της γλώσσας που μάθαμε	

Εργαζόμαστε μαζί στην τάξη

Συζητάμε στην τάξη		Χωριζόμαστε σε ομάδες	
Παρατηρούμε την εικόνα		Δουλεύουμε στον ρυθμό μας	
Σκεφτόμαστε τι μάθαμε		Παρακολουθούμε βίντεο	

Θα μας βοηθήσουν και αυτά....

Παρατηρούμε τον βαθμό δυσκολίας των ερωτήσεων	
Διαβάζουμε τις στρατηγικές και σχεδιάζουμε τις κινήσεις μας	

1

ΜΑΘΑΙΝΟΥΜΕ
λέξεις σχετικές με
την οικογένεια

**Ποιοι είναι οι
σημαντικοί
αγαπημένοι γύρω μας;**

ΑΝΑΚΑΛΥΠΤΟΥΜΕ
τη διαφορά
ανάμεσα στις λέξεις
σκυλάκι - σκύλαρος

ΜΑΘΑΙΝΟΥΜΕ
λέξεις για να
περιγράψουμε την
εμφάνιση και τον
χαρακτήρα κάποιου

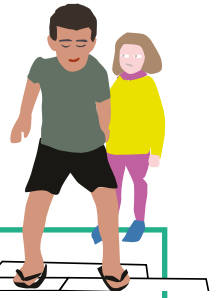

**ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΥΜΕ
& ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΜΕ**
τις λέξεις ο, η, το και
ένας, μία, ένα

1.1

Ποιοι/ποιες είμαστε;

Στην υποενότητα αυτή μαθαίνουμε:

- ✓ να εντοπίζουμε τη διαφορά ανάμεσα στα υποκοριστικά και τα μεγεθυντικά
- ✓ να χρησιμοποιούμε σωστά τα «η, ι, υ, ει, οι» και τα «ο, ω»

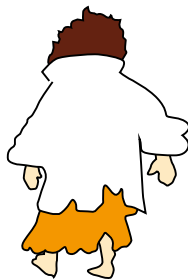

1. Θυμόμαστε στο βιβλίο το κείμενο για τη Μόμο; Κάποιες λέξεις άλλαξαν. Ας το ξαναδούμε κοιτάζοντας προσεκτικά τις χρωματισμένες λέξεις.

Ήταν [...] ένα παιδί, μάλλον **κοριτσάκι**. Κανένας όμως δεν μπορούσε να πει τίποτε με ακρίβεια, γιατί τα ρούχα της ήταν κάπως παράξενα. Τη λέγανε Μόμο, ή κάπως έτσι.

Και πραγματικά η εξωτερική εμφάνιση της Μόμο ήταν λιγάκι παράξενη και μπορούσε να τρομάξει τους ανθρώπους που δίνανε μεγάλη σημασία στην καθαριότητα και στην τάξη. Ήταν **κοντούλα, λεπτούλα** έτσι που ήταν αδύνατο να πεις αν ήταν οκτώ χρονών ή δώδεκα. Στο κεφάλι φύτρωναν μεγάλες αναμαλλιασμένες **μπουκλάρες**, μαύρες σαν πίσσα, που δείχνανε να μην τις είχε αγγίξει ποτέ ούτε χτένα, ούτε ψαλίδι. Είχε πολύ μεγάλες πανέμορφες **ματάρες**, κι αυτές μαύρες σαν την πίσσα, και πόδια στο ίδιο χρώμα, γιατί γύριζε πάντα ξυπόλητη. Τον χειμώνα μόνο έβαζε καμιά μια φορά παπούτσια, αλλά κι αυτά ήταν [...] πολύ μεγάλα. [...] Η φούστα της ήταν καμωμένη από διάφορα παρδαλά κουρέλια και της έφτανε ως τον αστράγαλο. Από πάνω φορούσε ένα παλιό, τεράστιο, αντρικό σακάκι, με **μανικάρες** διπλωμένες στον καρπό. Μίχαελ Έντε, *Η Μόμο*, εκδόσεις Ψυχογιός (προσαρμογή)

Ζωγραφίζουμε τη Μόμο

Οι λέξεις που δηλώνουν κάτι μεγάλο, π.χ. **ματάρες** λέγονται μεγεθυντικά.

Οι λέξεις που δηλώνουν κάτι μικρό, π.χ. **κοριτσάκι** λέγονται υποκοριστικά!

2. Ενώνουμε τις λέξεις που ταιριάζουν.

κοριτσάκι •	• μάτια
κοντούλα •	• μπούκλες
λεπτούλα •	• μανίκια
μπουκλάρες •	• κορίτσι
ματάρες •	• κοντή
μανικάρες •	• λεπτή

3. Σκεφτόμαστε σε ομάδες και συζητάμε στην τάξη:

Πότε χρησιμοποιούμε τις λέξεις: κοριτσάκι, κοντούλα, λεπτούλα;
Πότε χρησιμοποιούμε τις λέξεις: μπουκλάρες, ματάρες, μανικάρες;

4. Βάζουμε στη σωστή στήλη του πίνακα τις παρακάτω λέξεις:

μάτια, ψαλιδάκι, ματάκια, φρουτάκι, τραπεζάκι, φρουτάρα, τσάντα, τραπεζάρα, τσαντάρα, ψαλίδι

Λέξη	Υποκοριστικό (μικρό)	Μεγεθυντικό (μεγάλο)
σκύλος	σκυλάκι	σκύλαρος
φρούτο		
		ματάρες
	τσαντάκι	
τραπέζι		
		ψαλιδάρα

5. Γράφουμε ένα υποκοριστικό και ένα μεγεθυντικό που μας αρέσει.

.....

Ψάχνουμε υποκοριστικά – μεγεθυντικά

Αα
 Ββ
 Γγ
 Δδ
 Εε
 Ζζ
 Ηη
 Θθ
 Ιι
 Κκ
 Λλ
 Μμ
 Νν
 Ξξ
 Οο
 Ππ
 Ρρ
 Σσς
 Ττ
 Υυ
 Φφ
 Χχ
 Ψψ
 Ωω

6. Βάζουμε σε αλφαβητική σειρά τις λέξεις από την πρώτη στήλη του παραπάνω πίνακα.

.....

7. Γράφουμε το όνομά μας και λέμε από ποια γράμματα αποτελείται και τι ήχους βγάζουν αυτά τα γράμματα.

.....

1.1

Ποιοι/ποιες είμαστε;

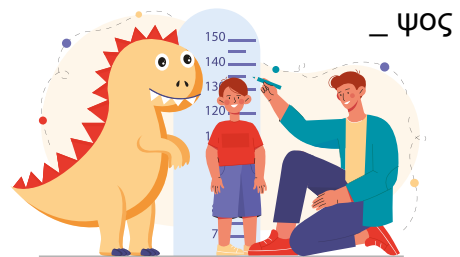
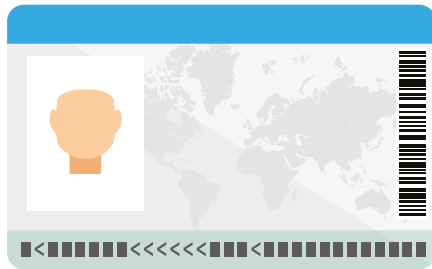
8. Χωριζόμαστε σε ομάδες.

- Αναζητούμε στο λεξικό μας τις δύο διαφορετικές σημασίες της λέξης «ταυτότητα».
- Ποια σημασία έχει η λέξη «ταυτότητα», όπως την είδαμε έως τώρα;

9. Συμπληρώνουμε τα ι, η, υ, ει, οι που λείπουν. Δεν ξεχνάμε να βάλουμε τόνο.

ταυτότ _ τα

_ ψος

κορ _ τσάκ _

ΚΟΝΤ _

_ _ κογέν _ _ α

Παπαδόπουλος

σκ _ λος

επών _ μο

10. Τώρα συμπληρώνουμε τα ο, ω που λείπουν. Δεν ξεχνάμε να βάλουμε τόνο.

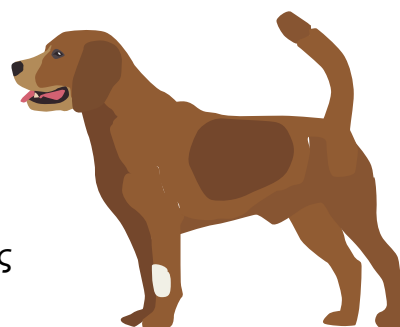
_ ν _ μα

Με λένε Γιώργο

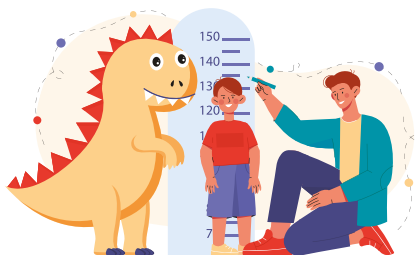

επ _ νυμ _

Παπαδόπουλο

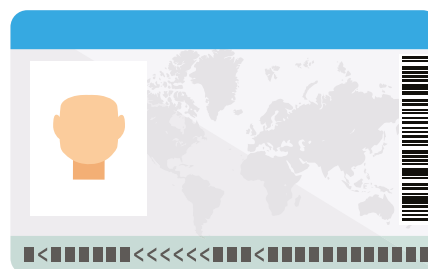
σκύλ _ ς

ύψ _ ς

ταυτ _ τητα

Παίζουμε ένα
παιχνίδι μνήμης

Βάζουμε τις λέξεις
σε αλφαβητική σειρά

1.2 Πώς φαινόμαστε/πώς είμαστε;

Στην υποενότητα αυτή μαθαίνουμε:

- ✓ λέξεις για να περιγράψουμε την εμφάνιση και τον χαρακτήρα κάποιου
- ✓ να χρησιμοποιούμε λεξικό

1. Ποιες λέξεις μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε για να περιγράψουμε τον **χαρακτήρα** και την **εμφάνιση** κάποιου; Διαγράψουμε αυτές που δεν ταιριάζουν, όπως στο παράδειγμα.

A) χαρακτήρας

Μπορεί κάποιος να είναι:

χαμογελαστός, ~~ξανθός~~, θυμωμένος, ευγενικός, ψηλός, γενναίος, ευαίσθητος, καλόκαρδος, ζωηρός, φουντωτός, φοβισμένος, μελαχρινός, κεφάτος, τολμηρός, περιπετειώδης, αστείος,(γράψω μια δική μου ιδέα).

B) εμφάνιση

Μπορεί κάποιος να έχει:

Μαλλιά: μακριά, κοντά, αστεία, ίσια, φουντωτά, καστανά, μελαχρινά, ξανθά, καλόκαρδα

Πρόσωπο: στρογγυλό, μακρόστενο, μεγαλόσωμο, όμορφο, χαμογελαστό, σκυθρωπό

Μάτια: μικρά, μεγάλα, μακριά, πράσινα, μπλε, καστανά, κατσαρά, μαύρα, σχιστά

Σώμα: ψηλό, κοντό, σγουρό, παχουλό, ~~θλιμμένο~~, παρδαλό, λεπτό, γεροδεμένο, δυνατό, ευκίνητο

Περιγραφή προσώπου

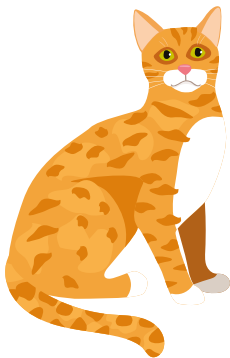

Και τι γίνεται αν θέλω να περιγράψω ένα ζώο; Ποιες λέξεις μπορώ να χρησιμοποιήσω;

- 2. Διαβάζουμε τις λέξεις που χρησιμοποιούμε για να περιγράψουμε ένα ζώο και διαγράφουμε αυτές που δεν ταιριάζουν. Εξηγούμε γιατί.

Χαρακτήρας: ζηρό, ήρεμο, κοντό, νευρικό, παιχνιδιάρικο, πιστό, χαδιάρικο

Τρίχωμα: απαλό, καθαρό, νευρικό, λαμπερό, καφετί, μαύρο, παρδαλό, μακρύ

Σώμα: παχουλό, αδύνατο, ντροπαλό, μικρόσωμο

Μάτια: μεγάλα, μικρά, αδύναμα, μελαγχολικά, παραπονιάρικα

Ουρά: φουντωτή, ανυπόμονη, κοντή, μακριά

- 3. Μερικές λέξεις μπερδεύτηκαν. Μπορούμε να βρούμε σε ποια κατηγορία ανήκουν; Περιγράφουν άνθρωπο ή ζώο;

τριχωτή

σγουρά

αθλητικό

μεγαλόσωμο

άνθρωπος	ζώο

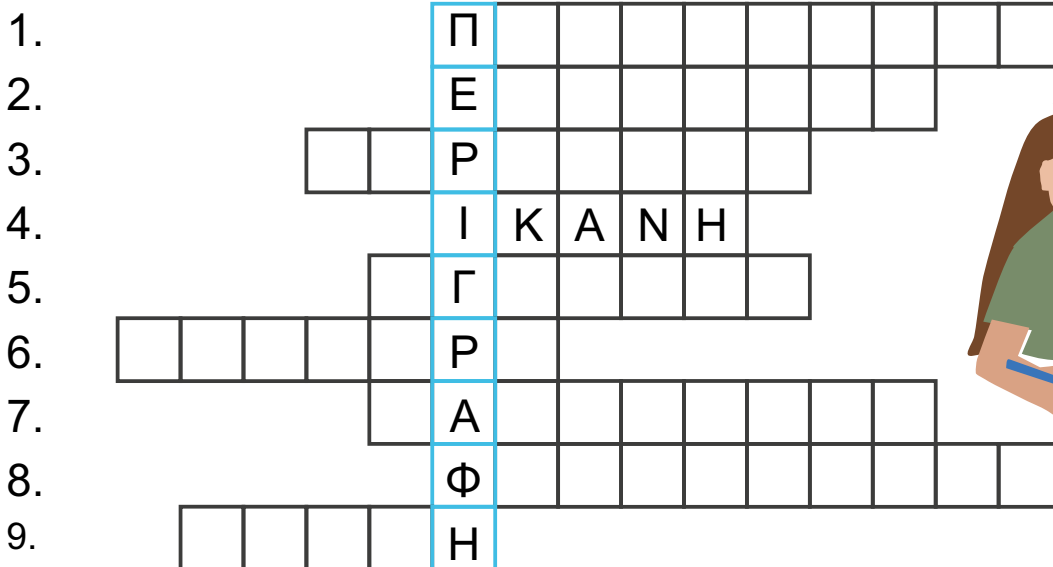
Άνθρωπος ή ζώο;

1.2 Πώς φαινόμαστε/πώς είμαστε;

4. Φτιάχνουμε την ακροστιχίδα της λέξης ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ και μαθαίνουμε να γράφουμε σωστά τις λέξεις.

Έτσι λέμε:

1. αυτόν που προσέχει πολύ στο μάθημα
2. αυτήν που μιλάει με ευγένεια στους άλλους
3. αυτόν που έχει θάρρος
4. αυτήν που τα καταφέρνει πολύ καλά σε όλα
5. αυτόν που αγαπάει μόνο τον εαυτό του
6. αυτήν που ζηλεύει
7. αυτήν που έχει καλή καρδιά
8. αυτόν που φοβάται
9. αυτόν που λέει ψέματα

Μαθαίνουμε να γράφουμε σωστά τις λέξεις της ακροστιχίδας.

5. Βρίσκουμε στο λεξικό μας τη σημασία των παρακάτω λέξεων.

απαλός:
μελαγχολικός:

6. Φτιάχνουμε προτάσεις με τις παρακάτω λέξεις:

ζημιάρα:.....
πεισματάρης:.....

1.3 Τι σημαίνει οικογένεια;

Στην υποενότητα αυτή μαθαίνουμε:

- ✓ να χρησιμοποιούμε τις λέξεις ο, η, το και ένας, μία, ένα
- ✓ λέξεις σχετικές με την οικογένεια

1. Διαβάζουμε τι συζητάνε τα κουνελάκια και στη συνέχεια συμπληρώνουμε τα κενά στις παρακάτω προτάσεις με τις λέξεις.

Οι λέξεις ο, η, το χρησιμοποιούνται για κάτι συγκεκριμένο που το γνωρίζουμε!
π.χ. Ο κύριος Γιάννης είναι στην αυλή.

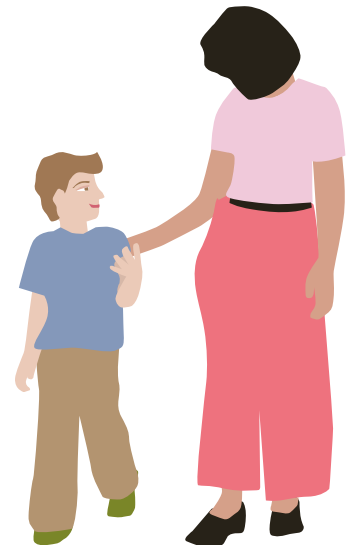

Οι λέξεις ένας, μία, ένα χρησιμοποιούνται για κάτι αόριστο ή γενικό που δε γνωρίζουμε!

π.χ. Ένας κύριος είναι στην αυλή.

ο, η, το, ένας, μία, ένα, τον, του, την, της, τους

1. ___ μαμά μου αγόρασε ___ τεράστιο παγωτό.
2. Το πάρκο είχε πολύ κόσμο. ___ μαμά με μακριά μαλλιά καθόταν με το παιδί της στο παγκάκι.
3. ___ αγαπημένο μου βιβλίο λέγεται «Ο ραφτάκος των λέξεων».
4. Η δασκάλα με ρώτησε να πω ___ από τα αγαπημένα μου βιβλία.
5. Αυτή είναι ___ τσάντα ___ δασκάλας μου.
6. ___ Κώστας θα πάει το Σάββατο στο πάρκο με ___ φίλους του.
7. Χθες είδα ___ φίλη μου, τη Μαρία μαζί με ___ μπαμπά της στο πάρκο.

Τοποθετούμε τα άρθρα στα σωστά σημεία

1.3 Τι σημαίνει οικογένεια;

- ΑΩ
- 2. Βάζουμε τα γράμματα στη σωστή σειρά για να βγουν λέξεις για τα αγαπημένα μας πρόσωπα.

έ ρ π τ α ς α

η έ ρ μ α τ

ί α ε θ

ρ ε ό ψ ς δ α

ί ς ο ε θ

ς ο ψ λ ί

3. Ψάχνουμε στο λεξικό τις λέξεις «μητέρα» και «πατέρας» και γράφουμε τη λέξη που έχει την ίδια σημασία με αυτές.

Μητέρα : _____

Πατέρας : _____

4. Διαβάζουμε τις παρακάτω προτάσεις και κυκλώνουμε τη σωστή λέξη.

- ✓ Η μητέρα της μητέρας μου είναι η _____ μου.
α. αδερφή β. γιαγιά γ. θεία
- ✓ Ο αδερφός του μπαμπά μου είναι ο _____ μου.
α. παππούς β. μπαμπάς γ. θείος
- ✓ Ο πατέρας μου έχει μία αδερφή. Αυτή είναι η _____ μου.
α. θεία β. ξαδέρφη γ. γιαγιά
- ✓ Ο πατέρας της Άννας και η μαμά μου είναι αδέρφια.
Οπότε εγώ και η Άννα είμαστε _____ .
α. αδέρφια β. ξαδέρφια γ. φίλοι
- ✓ Ο πατέρας του πατέρα μου είναι ο _____ μου.
α. παππούς β. θείος γ. ξάδερφός

1.4 Τι μάθαμε για τους αγαπημένους μας;

1. Συμπληρώνουμε με κεφαλαία γράμματα τις λέξεις που λείπουν στα γαλάζια κουτάκια:

2. Γράφω τις λέξεις δίπλα στις εικόνες.

.....

.....

.....

3. Βάζουμε τις παρακάτω λέξεις σε αλφαβητική σειρά.

ταυτότητα, ύψος, οικογένεια, όνομα, επώνυμο, κοριτσάκι

.....
.....
.....
.....

Αα
Ββ
Γγ
Δδ
Εε
Ζζ
Ηη
Θθ
Ιι
Κκ
Λλ
Μμ
Νν
Ξξ
Οο
Ππ
Ρρ
Σσς
Ττ
Υυ
Φφ
Χχ
Ψψ
Ωω

4. Συμπληρώνουμε στον πίνακα τις λέξεις που λείπουν:

Λέξη	Υποκοριστικό (μικρό)	Μεγεθυντικό (μεγάλο)
σκύλος		
μάτια		
μανίκι		
		τραπεζάρα
	τσαντάκι	
	φρουτάκι	

5. Θυμόμαστε ποιες λέξεις χρησιμοποίησε η Λίλυ για να περιγράψει τη Λούσυ; Τις βάζουμε σε αλφαβητική σειρά.

πελώριος, εντυπωσιακός, λείο, απαλό, δυνατό, περήφανο, γαλανά, σπινθηροβόλα

α β γ δ ε ζ η θ ι κ λ μ ν ξ ο π ρ σ τ υ φ χ ψ ω

Γλωσσάρι με τη σημασία των λέξεων

6. Πηγαίνουμε στο λεξικό μας και βρίσκουμε τη σημασία των παρακάτω λέξεων.

μελαχρινός: _____

στρογγυλός: _____

7. Θυμόμαστε τις λέξεις που χρησιμοποιούμε για να περιγράψουμε τον χαρακτήρα κάποιου; Πάμε τώρα να φτιάξουμε προτάσεις με δύο από αυτές.

χαμογελαστός: _____

υπομονετική: _____

1.4 Τι μάθαμε για τους αγαπημένους μας;

Λέξεις που περιγράφουν τον χαρακτήρα

8. Χρησιμοποιούμε δικές μας λέξεις για να περιγράψουμε το σώμα ή τα μέρη του.

_____ κόκκινα _____ μαλλιά
_____ μάτια
_____ σώμα
_____ χέρια
_____ ουρά
_____ πρόσωπο

Τι απαλό
κουνέλι!

Λέξεις που περιγράφουν την εμφάνιση

9. Θυμόμαστε πώς αλλιώς λέμε τη μαμά και τον μπαμπά; Συμπληρώνουμε παρακάτω τα κενά.

- ✓ Τη μαμά τη λέμε και _____ .
- ✓ Τον μπαμπά τον λέμε και _____ .

10. Συμπληρώνουμε την ιστορία βάζοντας τη σωστή λέξη στα κενά.

Διαλέγουμε από τις λέξεις:

ο, η, το, ένας, μία/μία, ένα, έναν, οι, τα, τους.

_____ φορά κι _____ καιρό ζούσε μέσα σε _____ πολύχρωμο λουλούδι _____ πεταλούδα. _____ πεταλούδα αυτή ήταν πολύ όμορφη και _____ φτερά της ήταν γεμάτα χρώματα! Της άρεσε πολύ _____ λουλούδι που είχε για σπίτι της, γιατί κάθε μέρα _____ ήλιος το φώτιζε και το ζέσταινε.

_____ καλύτερή της φίλη ήταν _____ πασχαλίτσα, που ζούσε στο διπλανό λουλούδι.

_____ φτερά της ήταν κατακόκκινα και είχαν πολλές μαύρες βούλες. _____ σπίτι της

πασχαλίτσας ήταν πολύ όμορφο! _____ δύο φίλες έβγαιναν κάθε μέρα βόλτα και

πετούσαν από το _____ λουλούδι στο άλλο. Αυτός ήταν _____ τρόπος να περνάνε

χρόνο μαζί. Ήταν τόσο δεμένες μεταξύ τους! Ένωθαν σαν να είναι _____ οικογένεια

και ήξεραν πόσο σημαντικό είναι να αγαπάμε και να προσέχουμε _____ φίλους μας!

(κείμενο της συγγραφικής ομάδας)

11. Βρίσκουμε και κυκλώνουμε μέσα στο κρυπτόλεξο τις 10 λέξεις που σχετίζονται με τα μέλη μιας οικογένειας.

Κ	Π	Α	Τ	Ε	Ρ	Α	Σ	Γ	Θ
Θ	Λ	Μ	Ι	Π	Α	Δ	Τ	Ι	Ε
Ε	Ψ	Α	Μ	Η	Τ	Ε	Ρ	Α	Ι
Ι	Ω	Μ	Ν	Α	Σ	Ρ	Σ	Γ	Ο
Α	Ξ	Α	Δ	Ε	Ρ	Φ	Η	Ι	Σ
Β	Ρ	Ε	Η	Ν	Χ	Ο	Ζ	Α	Ζ
Π	Α	Π	Π	Ο	Υ	Σ	Χ	Ψ	Μ
Υ	Μ	Π	Α	Μ	Π	Α	Σ	Ι	Α

1.4 Τι μάθαμε για τους αγαπημένους μας;

12. Τώρα γράφουμε τις λέξεις που βρήκαμε στο κρυπτόλεξο στους παρακάτω πίνακες. Στον πρώτο με κεφαλαία γράμματα και στον δεύτερο με μικρά γράμματα.

ΜΕ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____

Με μικρά γράμματα

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____

ΩΡΑ ΝΑ ΣΚΕΦΤΩ

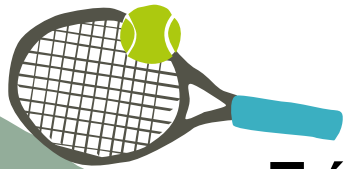
Η ενότητα τελείωσε! Βάζω ✓ στην απάντηση που μου ταιριάζει περισσότερο.

Πόσο καλά έμαθα:			
λέξεις σχετικές με την οικογένεια.			
τα υποκοριστικά και τα μεγεθυντικά (σκυλάκι – σκύλαρος).			
τις λέξεις ο, η, το και ένας, μία, ένα.			
να βάζω τις λέξεις σε αλφαβητική σειρά.			

2

Πώς φροντίζω το
σώμα μου;

ΜΑΘΑΙΝΟΥΜΕ
λέξεις σχετικές με τα
μέρη του σώματος,
τη διατροφή, τα
αθλήματα

ΒΛΕΠΟΥΜΕ
πώς αλλάζουν τα
ρήματα ΕΙΜΑΙ και
ΕΧΩ στο σήμερα, το
χθες και το αύριο

ΣΥΖΗΤΑΜΕ
πώς αντιλαμβάνονται
τον κόσμο οι
άνθρωποι και οι
μηχανές/ρομπότ

2.1 Τι τρώμε για σώμα γερό και μυαλό δυνατό;

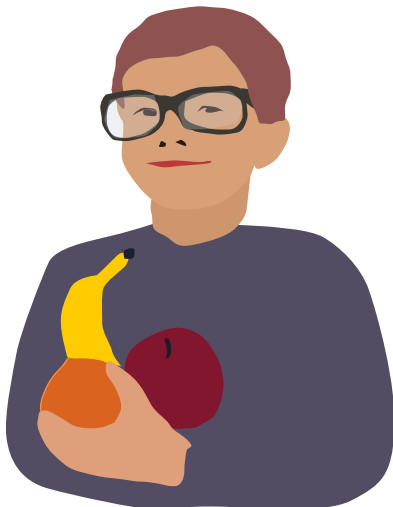
Στην υποενότητα αυτή μαθαίνουμε:

- ✓ πώς να χρησιμοποιούμε λέξεις που έχουν σχέση με το σώμα και τη διατροφή
- ✓ πώς να σχηματίζουμε το ρήμα έχω και είμαι στο σήμερα

1. Συμπληρώνουμε τα μέρη του σώματος στην παρακάτω εικόνα:

Μέρη του σώματος

2. Συμπληρώνουμε τις προτάσεις επιλέγοντας από τον πίνακα τη λέξη που ταιριάζει:

- Με τα μάτια
- Με τη μύτη
- Με τα αφτιά
- Με τη γλώσσα
- Με τα χέρια

ακούμε
βλέπουμε
γευόμαστε
πιάνουμε
μυρίζουμε

Οι αισθήσεις μας

Στη δραστηριότητα 2 είδαμε με ποια όργανα αντιλαμβάνονται οι άνθρωποι τον κόσμο γύρω τους.

Πώς αντιλαμβάνονται τον κόσμο οι μηχανές και τα ρομπότ;

3. Ενώνουμε τις προτάσεις της πρώτης στήλης με την ομάδα τροφίμων της δεύτερης.

Τα προϊόντα αυτά μας βοηθούν να έχουμε γερά δόντια.

Τα τρόφιμα αυτά είναι σαν βενζίνη για τον οργανισμό μας.

Μπορούμε να τα φάμε και αποξηραμένα.

Με αυτά φτιάχνουμε πολύχρωμες σαλάτες.

Μπορεί να είναι μοσχάρι, χοιρινό, κοτόπουλο, ψάρι ή θαλασσινά.

Είναι οι φακές, τα φασόλια και τα ρεβίθια.

Πρέπει να τα τρώμε με μέτρο.

Είναι το λάδι, το βούτυρο και η μαργαρίνη.

• Λαχανικά

• Όσπρια

• Γαλακτοκομικά

• Γλυκίσματα και σνακ

• Δημητριακά

• Λίπη και έλαια

• Φρούτα

• Κρέας

Κάποιες λέξεις από τις ομάδες τροφίμων είναι πολύ μεγάλες και κάποιες είναι πιο μικρές. Η λέξη γαλακτοκομικά έχει 7 συλλαβές, η λέξη κρέας μόλις 2 συλλαβές.

Μα πώς το βρήκαμε αυτό; Ας δούμε την παρακάτω άσκηση.

Τώρα πώς θα συμπληρώσουμε τον πίνακα;

Αν δυσκολευτούμε μπορούμε να συμβουλευτούμε το παρακάτω κείμενο.

Η παρέα της υγιεινής διατροφής

Εγώ είμαι το μήλο, γλυκό και τραγανό, εσύ είσαι το καρότο, πορτοκαλί και σκληρό. Αυτό είναι το γάλα, γεμάτο θρεπτικά, εμείς είμαστε τα λαχανικά, φρέσκα και νόστιμα πολύ. Εσείς είστε τα φρούτα, γεμάτα ενέργεια και χαρά, αυτοί είναι οι ξηροί καρποί, δυνατοί για κάθε στιγμή! Τρώμε όλοι μαζί, υγιεινά και ισορροπημένα, για να 'χουμε σώμα γερό και μυαλό δυνατό!

6. Συμπληρώνουμε τις προτάσεις με τις παρακάτω λέξεις

είμαστε, είμαι, είναι, είστε, είσαι

- Τα λαχανικά πολύ νόστιμα.
- Εμείς στην κουζίνα. Εσείς που
- Μαρία, που
- στον μανάβη και ψωνίζω φρούτα και λαχανικά.
- Αλέξανδρε, πού οι φακές;
- Δεν ξέρω μαμά, δεξ μήπως μέσα στο ντουλάπι.

2.1 Τι τρώμε για σώμα γερό και μυαλό δυνατό;

7. Στο κείμενο 1 είδαμε το **έχουμε** και το **έχουν**. Μπορούμε να τα βάλουμε στη σωστή θέση του πίνακα;

Σκεφτόμαστε για λίγο, στη συνέχεια συζητάμε τη σκέψη μας με το ζευγάρι μας και τέλος την ανακοινώνουμε στην τάξη.

Σήμερα			
Εγώ		Εμείς	
Εσύ		Εσείς	
Αυτός-Αυτή-Αυτό		Αυτοί - Αυτές - Αυτά	

Έχεις μήπως καμιά ιδέα πώς θα συμπληρώσουμε το Εγώ, το Εσύ, το Αυτός και το Εσείς;

Ο τροχός του έχω

8. Κυκλώνουμε τη λέξη που ταιριάζει:

Αυτός ένα κόκκινο μήλο.

Εγώ όρεξη για μακαρόνια.

Εμείς ρεβίθια για μεσημεριανό.

Εσύ γάλα στο ποτήρι σου.

Εσείς το πρωινό στην τσάντα σας.

Αυτές οι σοκολάτες πολλή ζάχαρη.

έχει

έχεις

έχει

έχω

έχετε

έχουμε

έχει

έχεις

έχουν

έχετε

έχουν

έχουμε

2.2 Γιατί πρέπει να γυμναζόμαστε και να κοιμόμαστε;

Στην υποενότητα αυτή μαθαίνουμε:

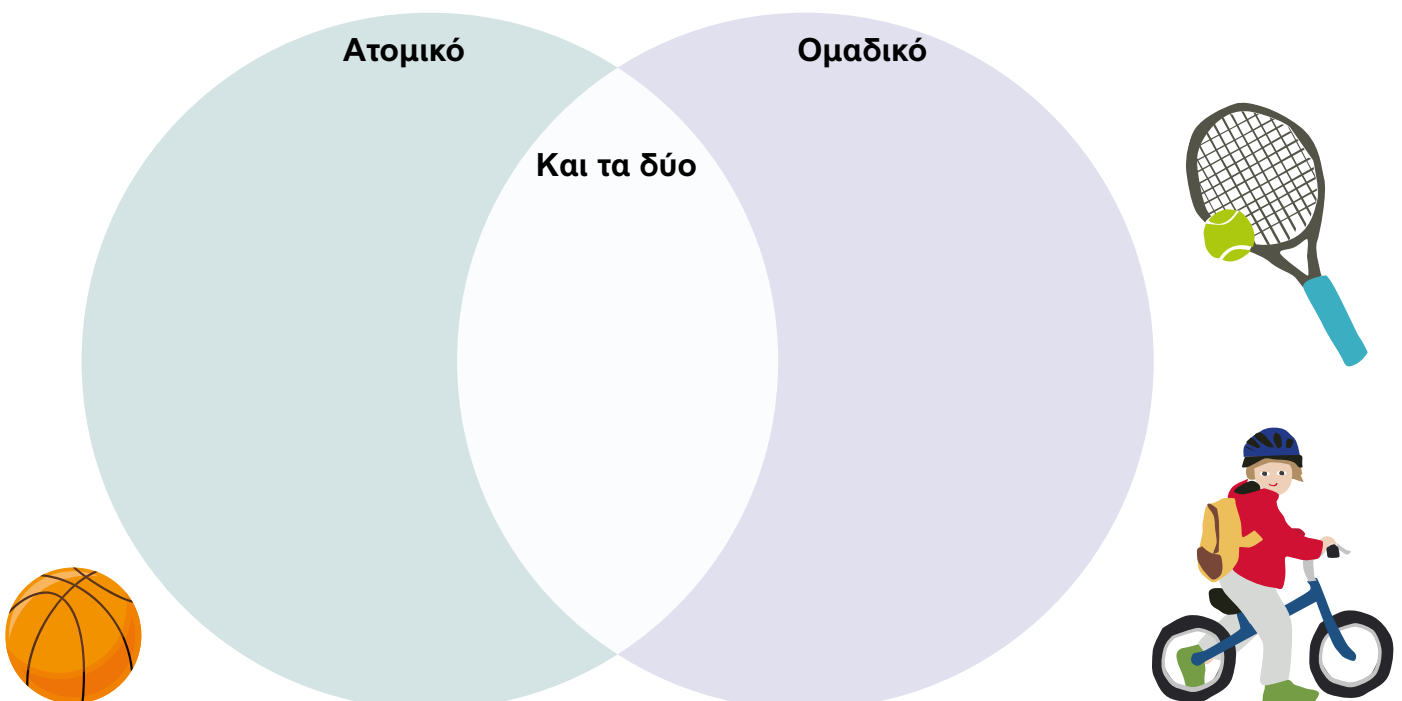
- ✓ πώς να χρησιμοποιούμε λέξεις που έχουν σχέση με τα αθλήματα
- ✓ πώς να τονίζουμε σωστά τις λέξεις όταν γράφουμε
- ✓ πώς να σχηματίζουμε το ρήμα έχω και είμαι στο χθες

ΑΩ 1. Σε ποια ομάδα θα βάζαμε τα παρακάτω αθλήματα;

🗣️ Σκεφτόμαστε για λίγο, στη συνέχεια συζητάμε τη σκέψη μας με το ζευγάρι μας και τέλος την ανακοινώνουμε στην τάξη.

μπάσκετ	τένις	ποδόσφαιρο	κολύμβηση	άλμα σε μήκος	τοξοβολία
βόλεϊ	ακόντιο	ενόργανη γυμναστική	ρυθμική	ξιφασκία	κωπηλασία

2.2 Γιατί πρέπει να γυμναζόμαστε και να κοιμόμαστε;

2. Στο κείμενο 1 κάποιες λέξεις είναι χρωματισμένες με **πράσινο**. Συζητάμε με το ζευγάρι μας, τι κοινό έχουν αυτές οι λέξεις.

Τι παρατηρούμε για τον τόνο;

3. Βάζουμε τις λέξεις που συζητήσαμε στη δραστηριότητα 2 στη σωστή ομάδα.

Πώς τονίζονται οι λέξεις;

τόνος στην τελευταία συλλαβή

- φυσική

-

-

τόνος στη δεύτερη συλλαβή από το τέλος

- εβδομάδα

-

-

τόνος στην τρίτη συλλαβή από το τέλος

- τρέξιμο

-

-

4. Επιλέγουμε μια λέξη από κάθε πίνακα και γράφουμε στο τετράδιό μας μία πρόταση με τη λέξη αυτή.

Αν θέλουμε να μιλήσουμε για κάτι που έγινε πριν, χθες, παλιά πώς θα γίνουν τα ρήματα είμαι και έχω;

Για να ρίξουμε μια ματιά παρακάτω.

Πριν
Χθες

Παρελθόν

Τώρα
Σήμερα

Παρόν

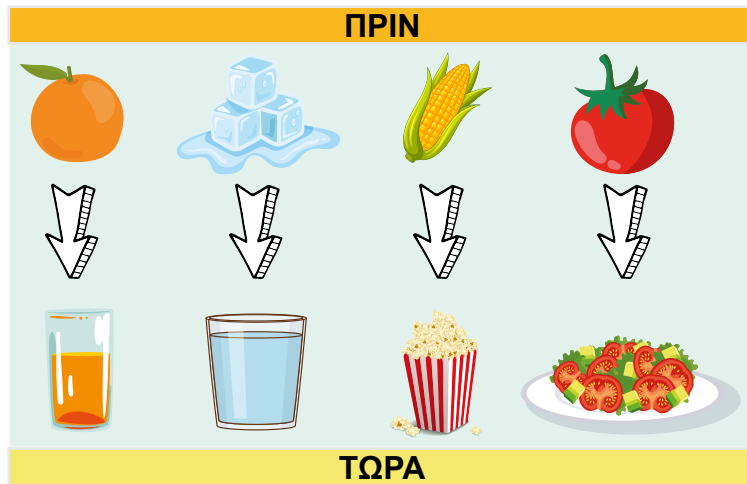
Μετά
Αύριο

Μέλλον

5. Τι ήταν πριν; Τι είναι τώρα; Ας εξασκηθούμε με το ζευγάρι μας.

Τώρα είναι χυμός

Ήταν πορτοκάλι

6. Στο κείμενο 1 είδαμε το **ήταν** και το **είχαν**. Μπορούμε να τα βάλουμε στη σωστή θέση του κάθε πίνακα; Συζητάμε με το ζευγάρι μας.

Χθες	
εγώ	
εσύ	
αυτός	
αυτή	
αυτό	
εμείς	
εσείς	
αυτοί	
αυτές	
αυτά	

Χθες	
εγώ	
εσύ	
αυτός	
αυτή	
αυτό	
εμείς	
εσείς	
αυτοί	
αυτές	
αυτά	

Στη συμπλήρωση του πρώτου πίνακα θα μας βοηθήσει η σκάλα και για τον δεύτερο πίνακα το κείμενο.

2.2 Γιατί πρέπει να γυμναζόμαστε και να κοιμόμαστε;

Όταν ήμουν μικρή είχα ένα βιβλίο που είχε πανέμορφες εικόνες. Όταν το έδειξα για πρώτη φορά στον φίλο μου, τον Άρη, με ρώτησε:

- Πού το είχες κρυμμένο τόσο καιρό;
- Το είχαμε κάπου στη βιβλιοθήκη μας, αλλά δε το διάβαζε κανείς, του απάντησα.
- Είχατε έναν θησαυρό στη βιβλιοθήκη σας και δεν το ξέρατε! Είναι υπέροχο! Τώρα θα το διαβάζουμε κάθε μέρα.

Τι παρατηρούμε; Με ποιο γράμμα ξεκινούν οι λέξεις στο ήμουν και στο είχα;

7. Κυκλώνουμε τα έχω μόνο στο χθες:

έχουμε		είχες		έχει
	είχαμε		είχατε	
είχε		έχω		έχουν
	έχετε		έχεις	
		είχαν		είχα

8. Συμπληρώνουμε τα κενά στον παρακάτω διάλογο με το ρήμα είμαι στο χθες:

- Χθες _____ στην προπόνηση.
- Εσύ πού _____ και δε σε είδα;

- Ο Κώστας και εγώ _____ σε αγώνα της ομάδας με τον Παναθηναϊκό.

- Δηλαδή _____ στον αγώνα που κέρδισε η ομάδα μας;

- Ακριβώς. Το πρώτο ημίχρονο _____ συγκλονιστικό.

Το είμαι και έχω στο χθες και στο σήμερα

2.3 Πώς προστατεύουμε το σώμα μας;

Στην υποενότητα αυτή μαθαίνουμε:

- ✓ πώς να βάζουμε τον τόνο στη σωστή θέση μιας λέξης
- ✓ πώς να σχηματίζουμε το ρήμα έχω και είμαι στο αύριο
- ✓ πώς να σχηματίζουμε λέξεις που μας δείχνουν ποιος μιλάει

Η Έλλη λέει πως η θεία Βέρα έχει βουνά και ποτάμια στο πρόσωπό της!

Μισό λεπτό, μισό λεπτό... τι έπαθε η λέξη «πρόσωπό»; Γιατί έχει 2 τόνους;

1. Διαβάζουμε τις προτάσεις και προσπαθούμε να καταλάβουμε γιατί οι λέξεις έχουν δύο τόνους. Παρατηρούμε τα σημεία με τα έντονα γράμματα.

Το δωμάτιό **μου** έχει ένα μεγάλο παράθυρο.

Ο δάσκαλός **μας** είναι ο καλύτερος του κόσμου.

Άφησαν το τετράδιό **τους** στο σπίτι.

2. Βάζουμε τόνους σε όποιες λέξεις χρειάζονται

Η Μαρία διπλωσε την πετσέτα.

Μαρία, διπλωσε μου την πετσέτα.

Το ποδηλατο είναι κόκκινο.

Το ποδηλατο της είναι κόκκινο.

Η Ιωάννα καλεσε τον Βασίλη στο πάρτι της.

Καλεσε τους όλους στο πάρτι σου.

Τι πρέπει να έχουν δίπλα τους οι λέξεις που έχουν από τρεις συλλαβές και πάνω, για να βάλουμε δύο τόνους!

Και αν θέλω να μιλήσω για κάτι που θα γίνει αύριο, μεθαύριο, πώς θα γίνουν τα ρήματα είμαι και έχω;

Πάμε να δούμε;

2.3

Πώς προστατεύουμε το σώμα μας;

3. Στο κείμενο 1 είδαμε το **θα είμαι** και το **θα έχω**. Μπορούμε να τα βάλουμε στη σωστή θέση του κάθε πίνακα; Συζητάμε με το ζευγάρι μας.

Αύριο	
εγώ	
εσύ	
αυτός	
αυτή	
αυτό	
εμείς	
εσείς	
αυτοί	
αυτές	
αυτά	

Αύριο	
εγώ	
εσύ	
αυτός	
αυτή	
αυτό	
εμείς	
εσείς	
αυτοί	
αυτές	
αυτά	

Ποια λέξη επαναλαμβάνεται και στα δύο ρήματα; Την κυκλώνουμε!

Σε ποια από αυτές τις προτάσεις που διαβάζουμε μιλάμε για το παρόν (σήμερα/τώρα); Σε ποια μιλάμε για το μέλλον (αύριο/μετά);

Θα μας βοηθήσετε;
Α. Η ώρα είναι 9:00.
Β. Σε τέσσερις ώρες, η ώρα θα είναι 13:00.

4. Επιλέγουμε τη σωστή λέξη:

- «Σε δύο ημέρες, Άννα και Μαρία, _____ ένα μικρό σκυλάκι στο σπίτι» είπε ο θείος.
α. θα έχετε β. θα έχεις γ. θα έχουν
- Αν βουρτσίζεις τα δόντια σου καθημερινά, τότε _____ ένα ωραίο χαμόγελο.
α. θα έχει β. θα έχετε γ. θα έχεις
- _____ στον κήπο, αν με ζητήσει κανείς, είπε ο πατέρας.
α. θα είσαι β. θα είμαι γ. θα είμαστε
- Νίκο, πότε _____ στο γραφείο, για να περάσουμε;
α. θα είσαι β. θα είστε γ. θα είναι

Είναι λέξεις που μπαίνουν στη θέση των **ουσιαστικών**. Το παράδειγμα θα σε βοηθήσει να καταλάβεις.

Στην 1η στήλη και στους δύο πίνακες της προηγούμενης σελίδας βλέπουμε κάποιες λέξεις. Έχεις μήπως καμιά ιδέα τι είναι αυτές οι λέξεις;

Μου αρέσει πολύ το παγωτό.
Εσένα σου αρέσει;

Ναι, **μου** αρέσει πολύ!

- **Εμάς** μας αρέσει το παγωτό!
- **Εσάς** σας αρέσει;

2.3

Πώς προστατεύουμε το σώμα μας;

5. Συμπληρώνουμε τα κενά με την κατάλληλη λέξη:

- _____ είμαι ο αρχηγός της ομάδας μπάσκετ του σχολείου.
- _____ είμαστε πολύ καλές κολυμβήτριες.
- _____ είσαι πολύ κόκκινος. Έτρεχες στο διάλειμμα;
- _____ είστε οι καλύτεροι παίκτες ποδοσφαίρου του σχολείου.
- _____ είναι αθλήτρια στίβου.
- _____ είναι πολύ χαρούμενοι, γυμνάζονται κάθε πρωί μαζί.

6. Ας ταιριάξουμε τις λέξεις της πρώτης στήλης με αυτές της δεύτερης. Προσοχή μπορεί να ταιριάζει με 2 λέξεις.

εμένα •	• σας
εσένα •	• μου
εσάς •	• σου
εμάς •	• με
αυτού •	• σε
αυτό •	• μας
αυτής •	• των
αυτών •	• το
	• της
	• του

7. Στις παρακάτω προτάσεις κυκλώνουμε τις μικρές λέξεις που μπαίνουν στη θέση των ουσιαστικών.

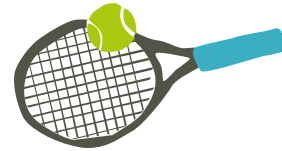
Τον είδα.	Ακούμπησέ την πάνω στο τραπέζι.
Τη φώναξα.	Της έδωσα μία μπάλα.
Του έκαναν δώρο ένα ποδήλατο.	Φώναξέ τα να έρθουν μέσα στο μάθημα.
Σου δάνεισα μία ρακέτα.	Ο Χρήστος τής αγόρασε ένα δαχτυλίδι.

2.4 Τι μάθαμε για το πώς φροντίζουμε το σώμα μας;

1. Στο παρακάτω κείμενο βάζουμε τόνους.

Το σώμα μας είναι μια υπέροχη μηχανή. Χρειάζεται καύσιμα, όπως κρέας, φρούτα, λαχανικά και νερό, για να μπορούμε να τρεχούμε και να παίζουμε. Η άσκηση δυναμώνει το σώμα μας ακόμη περισσότερο. Φροντίζοντας το με σωστή διατροφή, άσκηση και ύπνο, μπορούμε να ζήσουμε μια ευτυχισμένη ζωή.

2. Ενώνουμε τις λέξεις της πρώτης στήλης με αυτές της δεύτερης.

Εγώ
Εσύ
Αυτός
Εμείς
Εσείς
Αυτοί

είσαι
είναι
είμαι
είναι
είμαστε
είστε

3. Ας βρούμε τις λέξεις που κρύφτηκαν.

έχω, έχεις, έχει, έχουμε, έχετε, έχουν

Δ	Ε	Χ	Ε	Ι	Λ
Κ	Ε	Χ	Ε	Ι	Σ
Ε	Χ	Ο	Υ	Μ	Ε
Η	Ε	Χ	Ε	Τ	Ε
Ε	Χ	Ο	Υ	Ν	Χ
Κ	Π	Τ	Α	Χ	Ω

7. Συμπληρώνουμε τον παρακάτω πίνακα με το ρήμα είμαι στο τώρα και το πριν.

Τώρα

Εγώ _____ χαρούμενος τώρα.
Εσύ _____ χαρούμενος τώρα.
Αυτός _____ χαρούμενος τώρα.
Εμείς _____ χαρούμενοι τώρα.
Εσείς _____ χαρούμενοι τώρα.
Αυτοί _____ χαρούμενοι τώρα.

Πριν

Εγώ _____ θυμωμένος χθες.
Εσύ _____ θυμωμένος χθες.
Αυτή _____ θυμωμένη χθες.
Εμείς _____ θυμωμένοι χθες.
Εσείς _____ θυμωμένοι χθες.
Αυτές _____ θυμωμένες χθες.

8. Επιλέγουμε τη σωστή λέξη.

- Χθες, ένα φοβερό πονοκέφαλο και δε μπορούσα να περπατήσω.

α) είχαμε β) είχα γ) έχετε

- Ευτυχώς, η Μαρία στην τσάντα τα κλειδιά του αυτοκινήτου της και με έφερε στο σπίτι.

α) είχαν β) είχε γ) είχαμε

- Χθες, εμείς μια μικρή περιπέτεια.

α) είχα β) έχουμε γ) είχαμε

- Τα αυτοκίνητα δεν αρκετή βενζίνη και σταμάτησαν στη μέση του δρόμου.

α) είχατε β) είχαν γ) έχουμε

9. Βάζουμε στη σωστή θέση τις παρακάτω λέξεις.

ήταν, είσαι, ήταν, είχε, είχα, ήμουν, είχαν

Χθες στο γιατρό, γιατί βήχα και συνάχι.

Η ομάδα στη β κατηγορία πέρσι, γιατί χάσει στα περισσότερα παιχνίδια.

Πώς βέβαιος, ότι η Κατερίνα χτύπησε με το αυτοκίνητο;

Η συναυλία στο μέγαρο μουσικής υπέροχη, γιατί οι μουσικοί μουσικά όργανα που κατασκεύασαν οι ίδιοι.

2.4

Τι μάθαμε για το πώς φροντίζουμε το σώμα μας;

- 10. Συμπληρώνουμε τα κενά των προτάσεων με τα ρήματα έχω και είμαι στο μέλλον:

Πότε η σειρά μου να πλύνω το αυτοκίνητο, γιατί πολλές δουλειές αυτή την εβδομάδα;

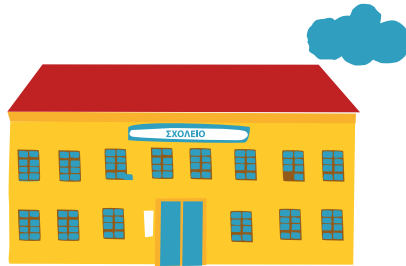
Αύριο σπίτι, για να έρθουμε;

Εμείς ένα νέο μέλος στην οικογένεια την άνοιξη.

Αν τρώμε λίγο από όλα, υγιείς.

Την επόμενη Δευτέρα, οι εργάτες άδεια.

Αύριο το πρωί, στο σχολείο. Πού εσύ;

- 11. Συμπληρώνουμε τα κενά με το ρήμα είμαι και έχω στο πριν και τώρα:

Ο προπονητής είπε στη μητέρα μου, πως καλός τερματοφύλακας.

Στην παλιά μου ομάδα 18 παιδιά.

Το Πάσχα στο χωριό του μπαμπά μου.

Σήμερα, ένα κουλούρι για κολατσιό, ενώ χθες μια φέτα κέικ.

Πού οι μαθητές την προηγούμενη ώρα;

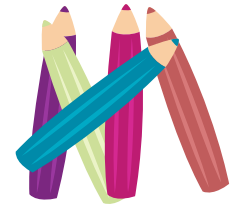
Παλιά, ο Ανέστης ένα κόκκινο ποδήλατο, αλλά τώρα ένα ηλεκτρικό πατίνι.

Πού χθες το απόγευμα που σου τηλεφώνησα;

Ποιος αυτός έξω από την πόρτα μας;

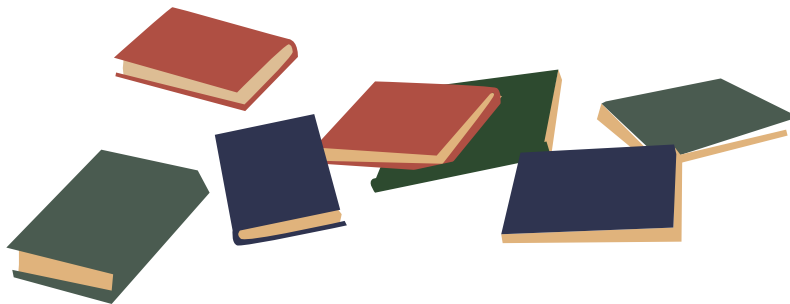
12. Συμπληρώνουμε το έχω στο χθες, σήμερα, αύριο.

Τι φαγητό _____ σήμερα; ρώτησε η Κατερίνα.
Την επόμενη χρονιά τα παιδιά _____ καινούρια βιβλία.
Τι _____ και φωνάζεις συνέχεια;
Τι _____ χθες και ήσουν αμίλητος;
Η μητέρα μου _____ καστανά μάτια, ενώ όλα τα αδέρφια της _____ γαλανά.
Χθες _____ πονοκέφαλο αλλά αύριο θα είμαι καλά.
Μήπως ξέρετε αν _____ μάθημα την Τετάρτη;

Ας θυμηθούμε το έχω και είμαι στο χθες, σήμερα, αύριο

13. Συμπληρώνουμε το είμαι στο χθες, σήμερα, αύριο.

- Μαρία, _____ αύριο στο σπίτι;
- Γιατί ρωτάς; Μάλλον _____ στο γραφείο.
- Θέλω να έρθω να μιλήσουμε. Χθες _____ στο σπίτι, όταν πέρασα.
- Ναι _____ άρρωστη.
- Πριν μια εβδομάδα και τα παιδιά _____ με πυρετό. Τώρα όμως _____ καλά.
- Θα ήθελα να δω και τον Χρήστο. _____ και οι δυο στο γραφείο αύριο;
- _____ και θα σε περιμένουμε. Άλλωστε _____ η καλύτερη φίλη μας.

14. Βάζουμε στη σωστή θέση τις παρακάτω λέξεις.

εγώ, εσύ, εμείς, αυτή, εσείς

..... μιλώ και δε με προσέχεις.
«..... είναι σπουδαία ηθοποιός», είπε ο Κώστας για τη φίλη του.
..... δε θα πάρουμε μέρος στον τελικό του ποδοσφαίρου.
..... γνωρίζατε ότι ο Κώστας και η Μαρία απουσιάζουν;

2.4 Τι μάθαμε για το πώς φροντίζουμε το σώμα μας;

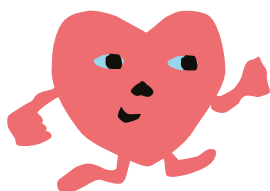

- 15. Βρίσκουμε και υπογραμμίζουμε σε ποια λέξη αναφέρονται οι λέξεις με έντονα γράμματα.

Χάλασε ο υπολογιστής και **τον** πάω στον τεχνικό.
 Έπλυνα όλα τα ρούχα, αλλά δεν **τα** σιδέρωσα ακόμη.
 Πού είναι η Μαρία και η Ευτέρπη; Να **τες**.
 Όταν τηλεφωνήσει η Κατερίνα, πες **της** ότι θέλω να μιλήσουμε.
 Ο Γιάννης τρώει αυτή τη στιγμή. **Του** αρέσουν πολύ οι τηγανιτές πατάτες.

ΩΡΑ ΝΑ ΣΚΕΦΤΩ

Η ενότητα τελείωσε! Βάζω ✓ στην απάντηση που μου ταιριάζει περισσότερο.

Πόσο καλά έμαθα:			
λέξεις που έχουν σχέση με τη διατροφή, το σώμα και την άθληση.			
να τονίζω σωστά τις λέξεις.			
να χρησιμοποιώ το έχω και είμαι στο χθες, στο σήμερα και στο αύριο.			
να χρησιμοποιώ λέξεις που δείχνουν ποιος/ποια μιλάει.			

Ακούω την καρδιά και το μυαλό μου

3

ΑΝΑΖΗΤΟΥΜΕ
στο λεξικό μας
λέξεις για τα
συναισθήματα

ΓΝΩΡΙΖΟΥΜΕ
τα επίθετα και τον
τρόπο χρήσης τους

ΔΙΑΒΑΖΟΥΜΕ
για τη λειτουργία
των σημείων στίξης

ΞΕΧΩΡΙΖΟΥΜΕ
τα δίψηφα φωνήεντα
από τις διφθόγχους

**Πώς νιώθουμε και τι
σκεφτόμαστε;**

3.1 Τι συναισθήματα «κουβαλάμε» μέσα μας;

Στην υποενότητα αυτή μαθαίνουμε:

- ✓ να ξεχωρίζουμε τα επίθετα από τα ουσιαστικά
- ✓ να αποδίδουμε το νόημα μιας λέξης μέσα από παραδείγματα, μετά από αναζήτηση στο λεξικό

1. Αναζητούμε στο λεξικό μας τις λέξεις που υπάρχουν στον τίτλο της ταινίας που παρουσιάζεται στο κείμενο 1 και έπειτα γράφουμε δίπλα σε κάθε μια από αυτές μια πρόταση με τη λέξη και μια συνώνυμη λέξη.

Λέξεις	Προτάσεις με τις λέξεις	Συνώνυμα
μουαλά		
κουβαλάς		

2. Υπογραμμίζουμε τις λέξεις που περιγράφουν τις γαλάζιες λέξεις του κειμένου, όπως στο παράδειγμα και συζητάμε τι μπορεί να δηλώνουν.

Πώς είναι το βάζο;
Ποια λέξη το περιγράφει;
Αυτή τη λέξη την ονομάζουμε επίθετο.

→ Αγόρασα ένα όμορφο βάζο.

Ο ζαχαροπλάστης έφτιαξε μια σοκολατένια τούρτα για τα γενέθλιά μου.

Την Τρίτη θα γράψουμε ένα δύσκολο διαγώνισμα στη Γλώσσα.

Κάθε Κυριακή βλέπω Φόρμουλα 1 με τον μπαμπά μου, γιατί μού αρέσουν τα γρήγορα αυτοκίνητα.

Δώσε μου μια κίτρινη μπογιά για να ζωγραφίσω τον λαμπερό ήλιο!

Στο μπαλκόνι μας έχουμε ένα ξύλινο τραπέζι και μια πλαστική ντουλάπα.

Οι γαλάζιες λέξεις είναι ουσιαστικά. Μπορεί να δηλώνουν: πρόσωπα π.χ. η μαμά, ζώα, π.χ. ο σκύλος, πράγματα π.χ. το βιβλίο, ενέργεια π.χ. τρέξιμο, κατάσταση π.χ. χαρά ή ιδιότητα π.χ. ομορφιά.

Τα επίθετα μπαίνουν δίπλα στα ουσιαστικά και δηλώνουν: από τι είναι κάτι φτιαγμένο π.χ. η ξύλινη πόρτα, τι χρώμα έχει π.χ. γαλάζια μάτια, τι ιδιότητα έχει κάτι π.χ. καθαρό πουκάμισο, κ.ά. Ας εξασκηθούμε...

Βρίσκουμε τα επίθετα στις προτάσεις

3. Βάζουμε το επίθετο της παρένθεσης στον σωστό τύπο.

- α) Στο χωριό μου έχω δει να τριγυρνά ένα άλογο. (μαύρος)
- β) Από το σπίτι μου φαίνεται η οροσειρά της Πίνδου. (μεγάλος)
- γ) Μας είπε η κυρία να βγάλουμε το τετράδιο, για να γράψουμε την ορθογραφία. (κόκκινος)
- δ) Η Σόνια ξεχωρίζει για τη συμπεριφορά της. (σωστός)
- ε) Ο παππούς έφερε στο σπίτι ένα σκυλάκι. (χαριτωμένος)

Ποιο επίθετο ταιριάζει;

Αντιστοιχίζουμε επίθετα με ουσιαστικά

Ψηφιακό γλωσσάρι

3.1 Τι συναισθήματα «κουβαλάμε» μέσα μας;

- 4. Στις προτάσεις, που ακολουθούν, συμπληρώνουμε τα επίθετα που ταιριάζουν:

(νόστιμο, ξινός, αρμυρό, γλυκό, πικρό)

Ο Κώστας πίνει τον καφέ του, χωρίς ζάχαρη.

Ο χυμός του λεμονιού, που στύσαμε, είναι

Το νερό της θάλασσας είναι

Το κέικ είναι

Το φαγητό που μαγείρεψα ήταν πολύ

- 5. Για κάθε ουσιαστικό γράφουμε δίπλα του ένα επίθετο και για κάθε επίθετο ένα ουσιαστικό:

..... κοπέλα

ψηλός

..... φεγγάρι

άριστος

..... γάτα

κόκκινη

..... πίτα

έξυπνη

- 6. Συμπληρώνουμε τις προτάσεις με ένα επίθετο που να ταιριάζει, ώστε να βγαίνει ολοκληρωμένο νόημα:

Έχουμε μια γάτα και ένα κουνέλι.

Μαγείρεψα μια πίτα και ήπια έναν χυμό.

Ο Ματθαίος έχει μαλλιά και μάτια.

Η Μαίρη αγόρασε μια και ένα φόρεμα.

7. Συμπληρώνουμε τις προτάσεις με ένα κατάλληλο ουσιαστικό ή επίθετο, που να ταιριάζει στο συναίσθημα που περιγράφεται σε κάθε παράδειγμα.

α) Όταν βρέχει, νιώθω

β) Όταν παίζω με τους φίλους μου, αισθάνομαι

γ) Όταν πέφτω και χτυπάω, νιώθω

δ) Όταν μαθαίνω κάτι καινούριο, αισθάνομαι

ε) Όταν χάνω το αγαπημένο μου παιχνίδι, νιώθω

στ) Όταν πηγαίνω στο σχολείο, αισθάνομαι

ζ) Όταν βοηθάω έναν συμμαθητή ή μια συμμαθήτριά μου, νιώθω

8. Στις παρακάτω προτάσεις χρωματίζουμε με μπλε χρώμα τα ουσιαστικά και με πορτοκαλί χρώμα τα επίθετα.

α) Ο ψηλός πύργος φαίνεται από μακριά.

β) Το γρήγορο τρένο έφτασε νωρίς.

γ) Ο μεγάλος φάρος φωτίζει παντού.

δ) Το καφετί σκυλί κοιμάται ήσυχα.

ε) Το φωτεινό αστέρι λάμπει.

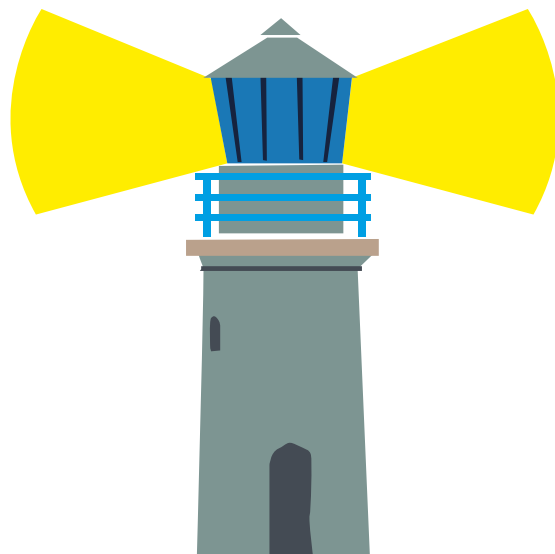
στ) Ετοιμάσαμε μια νόστιμη τούρτα.

ζ) Ζωγραφίσαμε έναν μοντέρνο πίνακα.

η) Έραψαν μια χρωματιστή ποδιά.

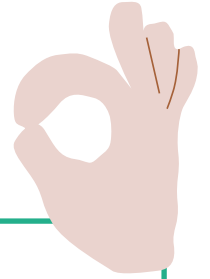
θ) Αγόρασα μια γαλάζια τσάντα.

ι) Συμπλήρωσες μια δύσκολη άσκηση.

3.2

Τι συναισθήματα μάς δημιουργεί η φιλία;

Στην υποενότητα αυτή μαθαίνουμε:

- ✓ τα σημεία στίξης και πώς αυτά χρησιμοποιούνται
- ✓ να ξεχωρίζουμε τα δίψηφα φωνήεντα από τις διφθόγγους
- ✓ τη χρήση των διαλυτικών
- ✓ να αναζητούμε στο λεξικό μας λέξεις σχετικές με τα συναισθήματα

1. Συμπληρώνουμε τα κενά των παρακάτω προτάσεων με το κατάλληλο συναίσθημα (περηφάνια, θυμός, ζήλια, φόβος, συγκίνηση, έκπληξη, αγωνία, χαρά, στενοχώρια, ντροπή):

Είχα μεγάλη _____ να δω πώς πήγα στο τεστ της γλώσσας.

Όταν ο Κώστας είδε τη θεία του, που γύρισε από την Αμερική ένιωσε μεγάλη _____.

Ο Πέτρος ένιωσε _____ για τον Γιώργο, γιατί τον πέρασε στους αγώνες δρόμου.

Τον κυρίευσε ο _____, όταν είδε ότι ο αντίπαλός τους έκανε αδικία.

Η _____ του Κώστα ήταν μεγάλη, όταν είδε τους παλιούς του συμμαθητές.

Ένωσα μεγάλη _____, όταν είδα τον Λάζαρο μετά από 10 χρόνια!

Κοκκίνισε από τη _____ του!

Από τη _____ του δεν έφαγε όλη τη μέρα.

Όταν ο Νίκος είδε τον μεγάλο γίγαντα, έτρεξε από τον _____ του.

Ο παππούς μου γέμισε από _____, όταν με είδε να τραγουδάω στη σχολική γιορτή.

Η κυρία Στίξη ήρθε να μας επισκεφτεί και έφερε μαζί της όλα τα παιδιά της, για να μας τα συστήσει... Ας την ακούσουμε

Σημεία στίξης

Τελεία

Παύλα

Κόμμα

Εισαγωγικά

Ερωτηματικό

Αποσιωπητικά

Θαυμαστικό

Διπλή τελεία

Όταν φωνάζουμε κάποιον, βάζουμε κόμμα πριν ή μετά το όνομα. π.χ. «Έλα, Κώστα, θέλω να σου μιλήσω» ή «Νίκη, τι κάνεις;».

Παιδιά, μην ξεχνάτε! Μετά την τελεία, το θαυμαστικό ή το ερωτηματικό ξεκινάμε με κεφαλαίο.

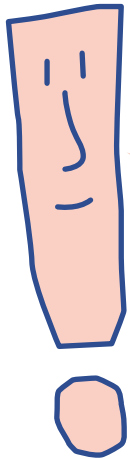
Ας παρακολουθήσουμε το παρακάτω βίντεο και όλα θα είναι πιο εύκολα.

Βίντεο για τα σημεία στίξης

3.2 Τι συναισθήματα μάς δημιουργεί η φιλία;

ΘΑΥΜΑΣΤΙΚΟ

Είναι ένα μπαστούνι μαγικό π' όλοι το καλούν θαυμαστικό. Σαν κατηφορίζει τη γραμμή βρίσκει μια τελεία τη σιωπή. Γίνεται σταγόνα που 'χει στάξει σε λεπτό και διάφανο μετάξι.

ΑΝΩ ΤΕΛΕΙΑ

Άνω τελεία πολύ κυρία, χωρίς καπέλο δεν έχει μέλλον. Κι αν έχει ελίτσα στο πρόσωπό της, μοιάζει σταλίτσα στον ουρανό της. Ψηλά στη σκάλα μέσα στη σάλα τι να γυρεύει, τι μαγειρεύει; Τρέμω από τρόμο μην πέσει κάτω, χάσει τον θρόνο και σπάσει πιάτο.

Κυριάκος Χαραλαμπίδης, Σαλιγκάρι και Φεγγάρι, εκδ. Καλειδοσκόπιο

2. Τώρα βρίσκουμε τα σημεία στίξης και τα βάζουμε στα κουτάκια:

Τελεία

Κόμμα

Ερωτηματικό

Αποσιωπητικά

Διπλή τελεία

Εισαγωγικά

Άνω τελεία

Θαυμαστικό

Παύλα

Βάζουμε σημεία στίξης

3. Κυκλώνουμε στις παρακάτω λέξεις τα αι, ει, οι, υι, ου που ακούγονται σαν μια φωνή:

λούζω	πειρατής	ει	
φαρμακείο	παιχνίδια		αι
περπατάει	ωραίος	οι	
ταινία	γειτονιά		υι
είσοδος	καταιγίδα		
είναι	αστείο	ου	
μαχαίρι	κοιμάμαι		

4. Συμπληρώνουμε τις παρακάτω λέξεις με τα αι, ει, οι, υι, ου και τονίζουμε, όπου χρειάζεται:

κ __ τί	π __ ζω	__ κόνα
__ θουσα	σχολ __ ο	όλ __
κ __ κ __ βάγια	μαθ __ νω	__ μαι
λεωφορ __ ο	__ κόπεδο	__ ός
__ κογέ __ α	γελά __	μπορ __

5. Στα παρακάτω παραδείγματα κυκλώνουμε με μπλε χρώμα τα αι, ει, οι, υι, ου και με πορτοκαλί τα αϊ, αί, αη, οϊ, όι και όη και συγκρίνουμε πώς διαβάζονται. Τι παρατηρούμε;

- ✓ Χτύπησαν ο καημένοι οι μαθητές στο σχολειο.
- ✓ Η νεράιδα μάς μάγεψε με την ωραία φωνή της.
- ✓ Η μαιμού είναι παιχνιδιάρικη και γελάει όλη την ώρα.
- ✓ Το ρολόι μου είναι οικογενειακό κειμήλιο.
- ✓ Το αηδόνι της γειτονιάς μας κελαηδάει υπέροχα.
- ✓ Δεν είναι ωραίο να κοροϊδεύουμε τους φίλους μας.
- ✓ Βόηθα με, σε παρακαλώ, να συμπληρώσουμε την άσκηση!

6. Ας διαβάζουμε δυνατά και αυτές τις λέξεις:

ειρήνη	-	θειικός	οικογένεια	-	κοροϊδεύω
παιδιά	-	γαϊδούρια	αυλή	-	αϋπνία

3.2 Τι συναισθήματα μάς δημιουργεί η φιλία;

Τα ει , αι , οι και αυ ακούγονται το ίδιο με τα εϊ , αι̇ , οϊ και αυ̇; Σε τι διαφέρουν; Το συζητάμε με το ζευγάρι μας και λέμε τι παρατηρούμε.

Τι είναι αυτά τα σημαδάκια ... που μπαίνουν πάνω από ορισμένα γράμματα;

Πώς χρησιμοποιούμε τα διαλυτικά;

7. Χρωματίζουμε όλα τα **αι̇, αί, αη, οϊ, όι και όη** και διαβάσουμε τις παρακάτω λέξεις. Τι παρατηρούμε; Αν δε γνωρίζουμε κάποια λέξη, ρωτούμε στην τάξη.

αηδόνι	κελαηδάει	βόηθα	κοροϊδεύουν
αιτός	καϊκι	σόι	πλάι

Το ήξερες ότι... τα **αι, ει, οι, υι, ου** είναι **δύο** φωνήεντα που τα προφέρουμε με μια φωνή και γι' αυτό λέγονται **δίψηφα φωνήεντα**;

...ενώ τα **αι̇, αί, αη, οϊ, όι και όη** ακούγονται σαν δύο φωνές σε μία συλλαβή και ονομάζονται **δίφθογγοι**.

Συμπληρώνουμε τα κενά με **αι, ει, οι, υι, ου** ή με **αι̇, αί, αη, οϊ, όι και όη**

3.3

Μπορούν να αλλάξουν τα συναισθήματα;

Στην υποενότητα αυτή μαθαίνουμε:

- ✓ τα μέρη από τα οποία αποτελείται το ρήμα
- ✓ να αναζητούμε στο λεξικό λέξεις του κειμένου και πληροφορίες για αυτές

1. Στην 1η στήλη του πίνακα θα βρούμε λέξεις από το κείμενο 1. Τις αναζητούμε στο λεξικό μας, γράφουμε μια πρόταση που να δείχνει τη σημασία τους και ένα συνώνυμό τους.

ΛΕΞΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ	ΠΡΟΤΑΣΗ ΜΕ ΤΗ ΛΕΞΗ	ΣΥΝΩΝΥΜΟ
περιμένω		
αργώ		
γυρίζω		
καταφέρνω		
θέση		

2. Στο κείμενο 1 εντοπίζουμε τη λέξη «έδειξα», την αναζητούμε στο λεξικό με τον σωστό τύπο και στη συνέχεια συμπληρώνουμε τα παρακάτω:

ΛΕΞΗ	έδειξα
ΛΕΞΗ ΤΗΝ ΟΠΟΙΑ ΑΝΑΖΗΤΗΣΑΜΕ ΣΤΟ ΛΕΞΙΚΟ	
1η ΣΗΜΑΣΙΑ	
2η ΣΗΜΑΣΙΑ	
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΛΕΞΕΩΝ	
ΣΥΛΛΑΒΙΣΜΟΣ	
ΠΡΟΤΑΣΗ ΜΕ ΤΗ ΛΕΞΗ	

Ποια είναι η σημασία του στο κείμενό μας;

3.3

Μπορούν να αλλάξουν τα συναισθήματα;

π.χ. α λ λ ά ζ ω

ά λ λ α ζ α

Ποιο μέρος της λέξης αλλάζει και ποιο μένει ίδιο;

3. Παρατηρούμε προσεκτικά τις παρακάτω προτάσεις. Μπορούμε να καταλάβουμε τι συμβαίνει στη σημασία των χρωματιστών λέξεων, όταν αλλάζει το τέλος τους;

Η Χριστίνα διαβάζει κάθε μέρα, πριν κοιμηθεί ένα βιβλίο. Όταν ήταν μικρή, διάβαζε μόνο εικονογραφημένα βιβλία.

Οι συμμαθητές μου διαβάζουν κόμικς. Όταν ήταν μικροί, διάβαζαν παραμύθια.

Στη Β' δημοτικού διαβάζουμε πια μόνοι μας τα μαθήματά μας. Στην Α' δημοτικού διαβάζαμε με τη βοήθεια των δικών μας.

Πέτρο, διαβάζεις με άνεση φέτος. Πέρσι διάβαζες με δυσκολία.

Οι χρωματιστές αυτές λέξεις λέγονται **ρήματα**. Θα μιλήσουμε γι' αυτά και στην ενότητα 5.

Κυκλώνουμε στις παραπάνω προτάσεις τα ρήματα που δείχνουν το **τώρα** και υπογραμμίζουμε τα ρήματα που δείχνουν το **χθες**.

Το τέλος του ρήματος που αλλάζει λέγεται **κατάληξη**.

4. Τι κάνω τώρα; Τι έκανα χθες; Συμπληρώνουμε τις παρακάτω προτάσεις όπως στα παραδείγματα.

→ Φέτος με την κυρία των εικαστικών **ζωγραφίζουμε** όλη την ώρα. Πέρσι **ζωγραφίζαμε** μια φορά τον μήνα.

α) Σήμερα για τα γενέθλιά μου **ετοιμάζουμε** με τη μαμά την τούρτα μου. Χθες όλη μέρα _____ τα δωράκια των παιδιών!

β) Από το πρωί _____ την τάξη μας. Χθες **καθαρίζαμε** τα θρανία και τις καρέκλες!

γ) Τώρα που _____ η μαμά μου, **μαγειρεύει** πιο πολύ ο μπαμπάς μου! Παλιά που δε **δούλευε** η μαμά μου _____ πιο συχνά αυτή.

δ) Τώρα οι γονείς μου **διασκεδάζουν** βλέποντας παλιές ταινίες. Παλιά _____ πηγαίνοντας ταξίδια!

ε) Σήμερα, στο σχολείο, τα παιδιά δεν _____ παραδοσιακούς χορούς, ενώ πιο παλιά **χόρευαν**!

3.4 Τι έμαθα για τα συναισθήματα;

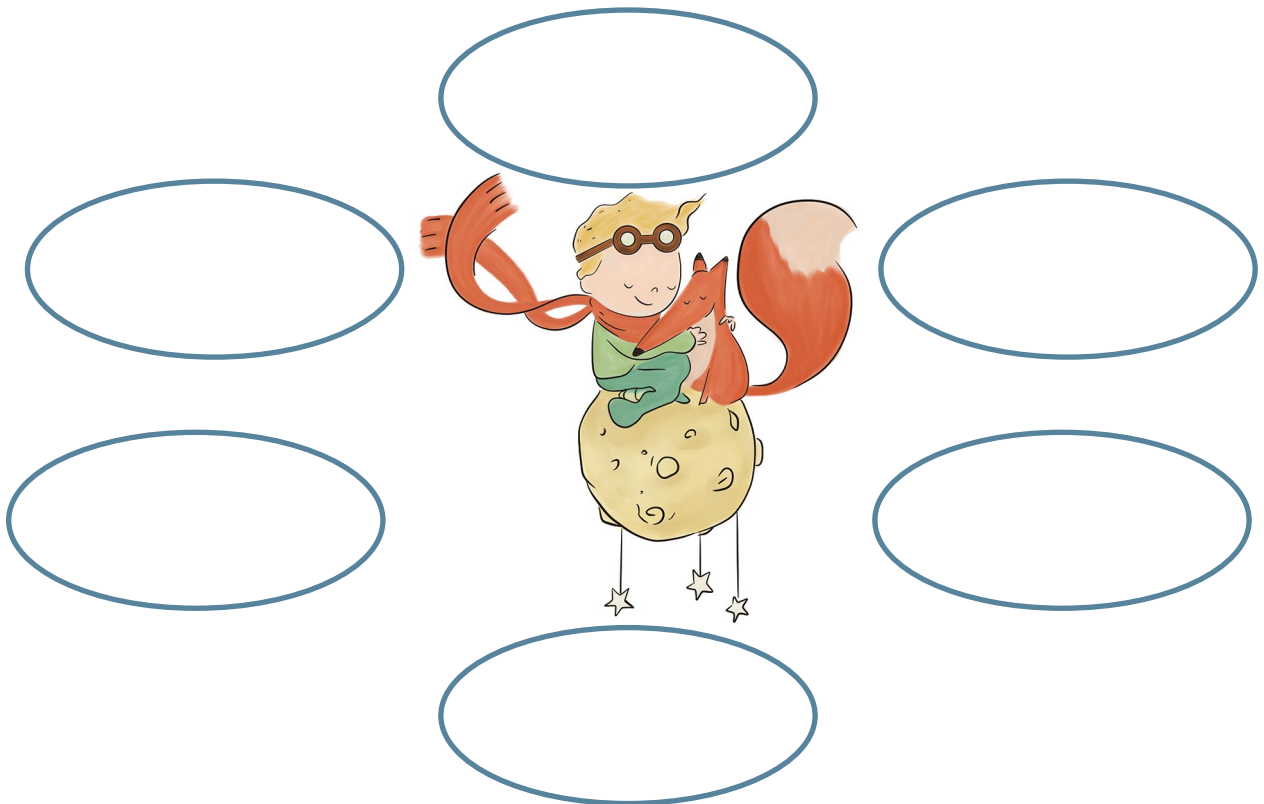

1. Στο κείμενο 1 είναι υπογραμμισμένα τα επίθετα και τα ουσιαστικά. Τα ξεχωρίζουμε και τα τοποθετούμε στον παρακάτω πίνακα:

Επίθετα	Ουσιαστικά

2. Ο μικρός πρίγκιπας είναι πάλι μπροστά μας! Τι επίθετα τον περιγράφουν; Σε κάθε κύκλο βάζουμε ένα χαρακτηριστικό του.

3. Συμπληρώνουμε τα κενά με τα επίθετα που υπάρχουν στις παρενθέσεις. Προσοχή! Τα αλλάζουμε, ώστε να ταιριάζουν με τα ουσιαστικά:

- ▶ Τη Ζάκυνθο προτιμούν οι _____ χελώνες για να γεννήσουν τα αυγά τους (θαλάσσιος)
- ▶ Θέλω να πηγαίνω εγώ στον φούρνο, γιατί μου αρέσει η μυρωδιά του _____ ψωμιού. (φρέσκος)
- ▶ Αγαπώ όλα τα λουλούδια αλλά περισσότερο τα _____ τριαντάφυλλα. (κόκκινος)
- ▶ Κατά τη διάρκεια της _____ χρονιάς ήμουν ο καλύτερος μαθητής! (περσινός)
Θα προσπαθήσω το ίδιο και για τη _____ χρονιά. (φετινός)

4. Κυκλώνουμε όσες από τις παρακάτω λέξεις αναφέρονται στο χθες. Ποιο μέρος της λέξης μάς το δείχνει;

5. Βάζουμε ερωτηματικό, θαυμαστικό, τελεία, αποσιωπητικά, παύλα, κόμμα, εισαγωγικά, διπλή τελεία, όπου χρειάζεται:

- Τι όμορφη μέρα που περάσαμε
- Ο Κώστας σου άφησε ένα σημείωμα όπου έγραφε τα παρακάτω: Ελένη, πάρε με τηλέφωνο μόλις γυρίσεις σπίτι
- Πότε θα πάμε εκδρομή ρώτησαν οι μαθητές
- Το βλέμμα της Στέλλας ήταν πολύ περίεργο
- Ποπό Τι κρίμα που δεν ήρθες μαζί μας
- Αγόρασα από το βιβλιοπωλείο τετράδια γόμα μαρκαδόρους και μολύβια

3.4 Τι έμαθα για τα συναισθήματα;

6. Γράφουμε μια λέξη που να αρχίζει ή να έχει μέσα τα παρακάτω:

αι: _____

ει: _____

οι: _____

ου: _____

7. Κυκλώνουμε τα **αι, άι, αη, οϊ, όι** και **δη** στις παρακάτω προτάσεις:

- ✓ Το κομπολόι του παππού μου είναι κόκκινο.
- ✓ Το καναρίνι μας κελαηδάει στο κλουβί του.
- ✓ Η Αγλαΐα βγήκε πρώτη στους αγώνες δρόμου.
- ✓ Το φαΐ στην κουζίνα είναι ακόμα αχνιστό!
- ✓ Τα γενέθλια της Μαίρης είναι τον Μάιο.
- ✓ Τον ξεγέλασε και πιάστηκε κορόιδο

8. Βάζουμε διαλυτικά (ή διαλυτικά με τόνο) όπου χρειάζεται:

- Στο χωριό είχαμε ένα γαιδούρι που το φωνάζαμε Μένιο και όλοι το κοροιδεύανε.
- Φυτέψαμε μαιντανό στην αυλή μας, για να τον βάζουμε στο φαί.
- Στο σούπερ μάρκετ βρίσκεις πολλά προϊόντα σε καλές τιμές.
- Στην ώρα των εικαστικών φτιάξαμε πολύχρωμες σαίτες από χαρτί.
- Στην ταβέρνα τα παιδάκια έφαγαν νόστιμα παιδάκια.

Ειδικά την τελευταία πρόταση
προσπαθήστε να την κάνετε σωστά...
Για το καλό ΟΛΩΝ μας!

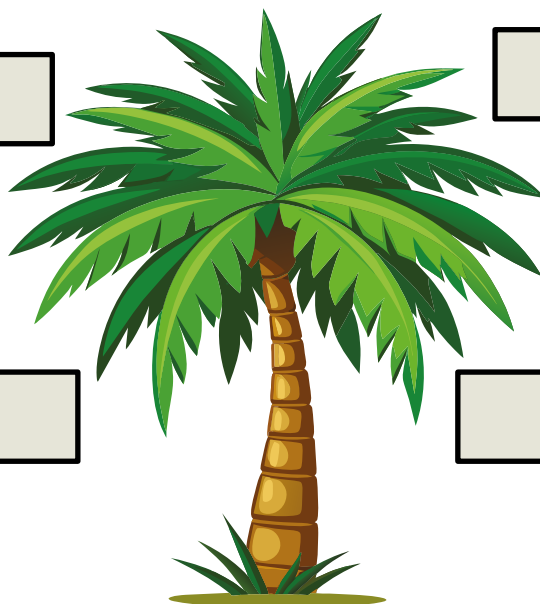

Χωριζόμαστε σε ομάδες και αναζητούμε
τη σημασία των εκφράσεων.

Αντιστοιχίζουμε εκφράσεις
με συναισθήματα

9. Βρίσκουμε στο λεξικό μας το λήμμα **αγαπώ** και γράφουμε λέξεις που ανήκουν στην ίδια οικογένεια

ΑΓΑΠΩ

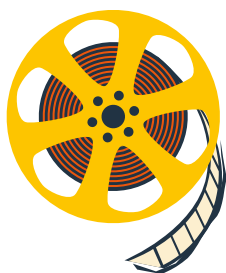
Τι μάθαμε σε αυτήν την ενότητα;

ΩΡΑ ΝΑ ΣΚΕΦΤΩ

Η ενότητα τελείωσε! Βάζω ✓ στην απάντηση που μου αρέσει περισσότερο!

Πόσο καλά έμαθα:			
να αναζητώ στο λεξικό λέξεις για τα συναισθήματα.			
τα επίθετα και τον τρόπο που χρησιμοποιούνται.			
τα ουσιαστικά και τις κατηγορίες που ανήκουν (πρόσωπα, ζώα, πράγματα, ενέργεια, ιδιότητα).			
να ξεχωρίζω τα δίψηφα φωνήεντα από τις διφθόγγους.			
τη λειτουργία των σημείων στίξης.			
τη χρήση των διαλυτικών.			
να ξεχωρίζω τα μέρη που αλλάζουν στο ρήμα.			

Πώς αλλάζει η φύση;

4

ΕΝΩΝΟΥΜΕ
λέξεις για να
φτιάξουμε
καινούριες

ΑΝΑΚΑΛΥΠΤΟΥΜΕ
λέξεις με όμοια
σύμφωνα

ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥΜΕ
το δικό μας
σχεδιάγραμμα

ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΥΜΕ
ΚΑΙ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΜΕ
λέξεις που δείχνουν τον χρόνο

4.1

Τι είναι η φύση;

Στην υποενότητα αυτή μαθαίνουμε:

- ✓ να σχηματίζουμε σύνθετες λέξεις με βάση το θεματικό λεξιλόγιο και να τις αναλύουμε στα συνθετικά τους
- ✓ να χρησιμοποιούμε τους παρατακτικούς συνδέσμους

1. Ενώνουμε τις παρακάτω λέξεις, όπως στο παράδειγμα.
Τι νομίζεις ότι σημαίνουν οι λέξεις που φτιάξαμε;

δάσος + φύλακας = δασοφύλακας

ήλιος + θεραπεία =

άγριος + χόρτα =

χιόνι + στιβάδα =

βροχή + πτώση =

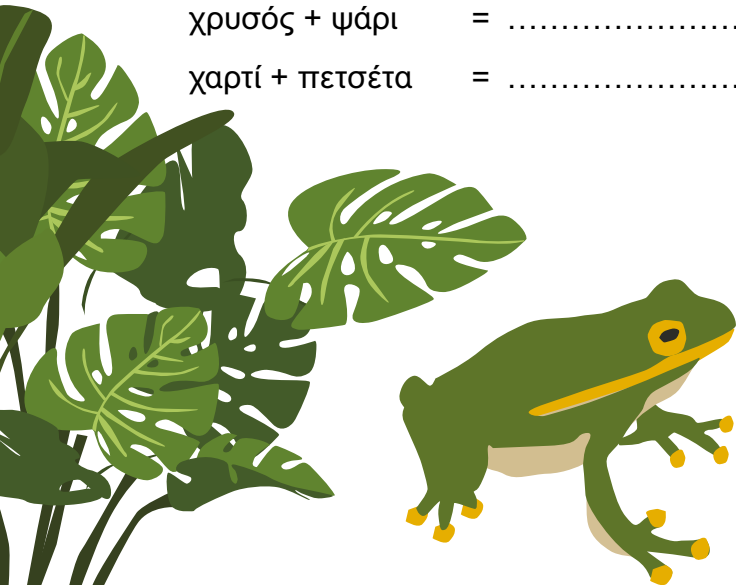
δέντρο + σπίτι =

χρυσός + ψάρι =

χαρτί + πετσέτα =

Το ήξερες πως αν ενώσουμε δύο λέξεις που ταιριάζουν φτιάχνουμε μια ολοκαίνουρια λέξη;
Η καινούρια λέξη που σχηματίζεται λέγεται **σύνθετη**.
Γιατί νομίζεις ότι τη λέμε έτσι;

Ποια λέξη φτιάξαμε μέσα στο κόκκινο πλαίσιο;
Την ψάχνουμε στο λεξικό μας και γράφουμε τη σημασία της.

.....
.....

2. Σπάμε τις παρακάτω λέξεις σε δύο, όπως στο παράδειγμα και μαντεύουμε τη σημασία τους. Κατόπιν παρατηρούμε τι συμβαίνει στην πρώτη λέξη.

- λαχανόκηπος = λάχανο + κήπος
- χαρτοπετσέτα = +
- χιονόνερο = +
- ανοιγοκλείνω = +
- γραφομηχανή = +
- ανεμοθύελλα = +

Όπως παρατηρούμε, η πρώτη λέξη αλλάζει και το φωνήεν **ο** ενώνει τις δύο λέξεις. Πώς θα ονόμαζες αυτό το φωνήεν;

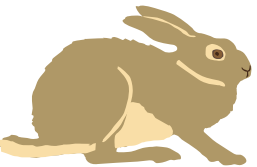
Πηγαίνουμε στο λεξικό μας και βρίσκουμε ένα συνώνυμο για καθεμιά από τις λέξεις που βάλαμε στο μοβ και πράσινο πλαίσιο.

Σύνθετες λέξεις

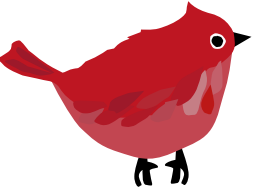

3. Ακούμε ξανά το παραμύθι με τίτλο: «Το δάσος της αγάπης» και προσπαθούμε να θυμηθούμε ποια ζώα πρωταγωνιστούν στην ιστορία.

4.1

Τι είναι η φύση;

4. Διαβάζουμε τις παρακάτω προτάσεις και διαλέγουμε από την παρένθεση τη λέξη που ταιριάζει καλύτερα.

- ✓ Κάθε μέρα πηγαίνω στο γήπεδοπαίζω με τους φίλους μου.
(αλλά / και)
- ✓ Η Άννα θέλει να βγει βόλτα, δε θέλει να πάει στο πάρκο.
(αλλά / ή)
- ✓ Η φίλη μου επέμενε πως μου έλεγε την αλήθεια, εγώ δεν την πίστεψα.
(και / μα)
- ✓ Μαζεύτηκαν πολλά σύννεφα στον ουρανό, τελικά δεν έβρεξε.
(όμως / και)
- ✓ Το δελτίο καιρού λέει αν θα βρέξει αν θα φυσάει αύριο;
(μα / ή)
- ✓ Η μαμά μάς ανακοίνωσε ότι θα πάμε ταξίδιχαρήκαμε πολύ!
(όμως / και)
- ✓ Ο δάσκαλός μας γνώριζε πού θα πάμε εκδρομή, δεν μας το έλεγε για να μας κάνει έκπληξη!
(μα / ή)

Οι παραπάνω λέξεις: **και, ή, όμως, αλλά, μα** μας βοηθούν να ενώνουμε προτάσεις που μοιάζουν μεταξύ τους!

4.2

Πώς αλλάζει ο καιρός;

Στην υποενότητα αυτή μαθαίνουμε:

- ✓ να διαβάζουμε και να γράφουμε λέξεις με όμοια σύμφωνα
- ✓ να χρησιμοποιούμε στρατηγική για την κατανόηση του γραπτού λόγου (σχεδιάγραμμα)
- ✓ να συνδέουμε τα επιρρήματα του χρόνου με τις χρονικές βαθμίδες κατά την αφήγηση ιστορίας

1. Διαβάζουμε τις παρακάτω λέξεις και παρατηρούμε τα χρωματισμένα γράμματα.

Προσοχή!

Θυμάμαι πως, όταν βλέπω **όμοια σύμφωνα**, τα διαβάζω σαν ένα.

Πάντως, η φίλη μου η Χριστίνα που είναι από Κύπρο διαβάζει και τα δύο όμοια σύμφωνα!

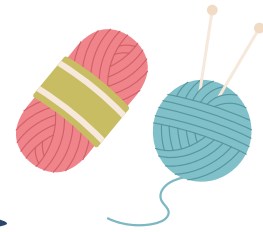

σύ**ν**νεφο

μέλι**σ**σα

θάλα**σ**σα

μα**λ**λί

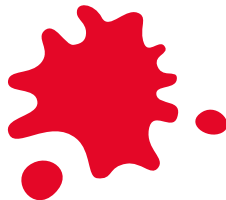

γρά**μ**μα

κό**κ**κινος

φύ**λ**λο

αρ**ρ**ρωσταίνω

Λέξεις σε αλφαβητική σειρά

4.2 Πώς αλλάζει ο καιρός;

2 Παρατηρούμε τις παρακάτω λέξεις. Μοιάζουν πολύ με αυτές που διαβάσαμε πιο πάνω. Μπορούμε να τις συμπληρώσουμε;

θαλα...ινός

φυ...οβόλος

μελι...οκόμος

Ευκολάκι!

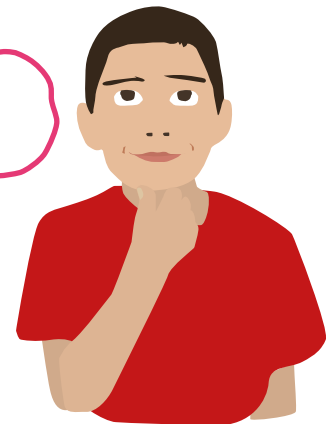
κο...ινίζω

συ...εφιά

γρα...ατική

α...ώστια

μά...ινος

Μαθαίνουμε να γράφουμε σωστά τις λέξεις που βρίσκονται μέσα στα συννεφάκια

Θυμάσαι πώς χωρίζουμε τις λέξεις με όμοια σύμφωνα;

Ναι! Τα όμοια σύμφωνα χωρίζονται, όταν συλλαβίζουμε τις λέξεις, π.χ. σύν-νε-φο

Όμοια σύμφωνα και συλλαβισμός

3 Στο ποίημα της δραστηριότητας 1 του Β.Μ. άλλοτε είχε αέρα και άλλοτε ήλιο. Κάποιες φορές όμως μπορεί να ρίχνει χιόνι ή βροχή, να έχει συννεφιά ή καταιγίδα με αστραπές.

α) Παίρνουμε τις χρωματισμένες λέξεις και φτιάχνουμε το δικό μας σχεδιάγραμμα για τα καιρικά φαινόμενα. Γράφουμε το καιρικό φαινόμενο και το ζωγραφίζουμε, όπως στο παράδειγμα.

β) Ζητάμε από ένα πρόγραμμα Τεχνητής Νοημοσύνης να μας φτιάξει ένα ποίημα με τις λέξεις του σχεδιαγράμματος. Κάνουμε κι εμείς το ίδιο στο τετράδιό μας και τα συγκρίνουμε.

1 Άνεμος

4

2

Καιρικά Φαινόμενα

5

3

6

Καιρικά φαινόμενα - κρυπτόλεξο

4.2

Πώς αλλάζει ο καιρός;

4. Θυμόμαστε το τραγούδι «Στην παλιά μου γειτονιά» που ακούσαμε; Τοποθετούμε τις λέξεις στην κατάλληλη θέση, για να γνωρίσουμε μερικά ακόμη καιρικά φαινόμενα. Οι εικόνες θα μας βοηθήσουν!

Στην παλιά μου γειτονιά
είχαμε ένα τέρας
που όταν φταρνιζότανε
φύσαγε ο _____.

Έπαιζε με τα παιδιά
κάτω στο λιβάδι
κι όταν χασμουριότανε
έπεφτε _____.

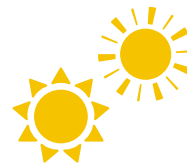
Στην παλιά μου γειτονιά
δράκος είχε σπίτι
και μας μοίραζε γλυκά
μόνο κάθε _____.

3η

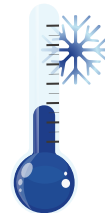
Έπιανε τα _____
για να κάνει χάζι
μα ήτανε αδέξιος
κι έπεφτε _____.

Στην παλιά μου γειτονιά
το θηρίο ζούσε
κι _____ καταβρόχθιζε
όποτε πεινούσε.

Κι έτσι δίναμε φαί
στο τρελό θηρίο
να μη χάνεται το φως,
να μην έχει _____.

Πώς αλλάζει
η φύση;

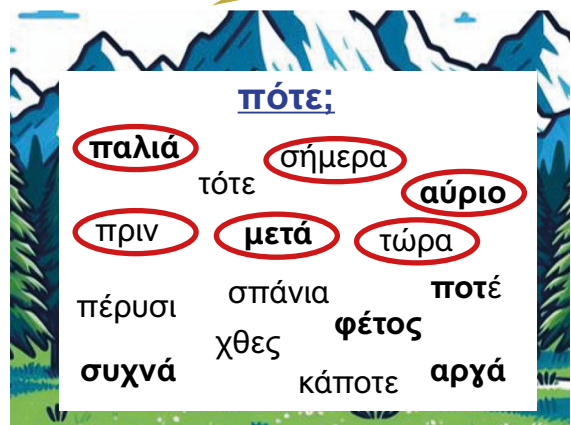
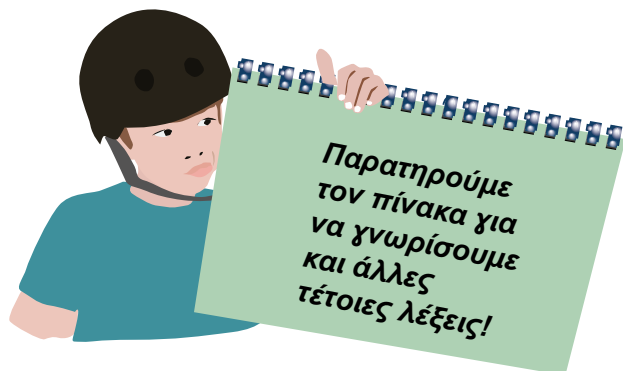

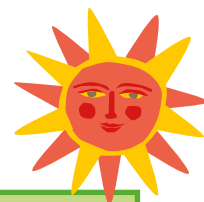
Αλκίνοος Ιωαννίδης, σίχοι-μουσική: Γιώργος Χατζηπιερής,
Στην παλιά μου γειτονιά, COBALT MUSIC - HELLASDISC

5. Είδαμε τις λέξεις χτες, μεσημέρι, τώρα, αύριο.
Τι δείχνουν αυτές οι λέξεις;

Οι λέξεις αυτές φανερώνουν τον χρόνο και
μας βοηθούν να μάθουμε **πότε** γίνεται κάτι.

Τοποθετούμε τις κυκλωμένες λέξεις του πίνακα στην κατάλληλη θέση (ΧΘΕΣ, ΤΩΡΑ, ΑΥΡΙΟ).

ΧΘΕΣ	ΤΩΡΑ	ΑΥΡΙΟ

6. Η Σαρίνα ζωγράφισε μια ιστορία με τίτλο «Τι θα γίνω, όταν μεγαλώσω». Προσπαθούμε να τη γράψουμε στο τετράδιό μας με τη βοήθεια των εικόνων. Προσπαθούμε να χρησιμοποιήσουμε όσο περισσότερες από τις παραπάνω λέξεις μπορούμε.

Σχεδιάγραμμα – Τι θα γίνω, όταν μεγαλώσω;

Τι έκανε παλιά;

Τι κάνει τώρα;

Τι θα κάνει, όταν μεγαλώσει;

Όταν μεγαλώσω, θα γίνω εξερευνήτρια!

Δεν ξεχνάμε να χρησιμοποιήσουμε τις λέξεις του παραπάνω πίνακα που δείχνουν το **πότε** γίνεται κάτι.

4.3

Φροντίζουμε τη φύση και το περιβάλλον

Στην υποενότητα αυτή μαθαίνουμε:

- ✓ να αντιστοιχίζουμε ήχους που ακούγονται το ίδιο με διαφορετικά γράμματα
- ✓ να δημιουργούμε μια ιστορία με αρχή, μέση και τέλος

1. Διαβάζουμε και παρατηρούμε τις παρακάτω λέξεις. Γιατί γράφονται με διαφορετικό «ι»;

τρέχει

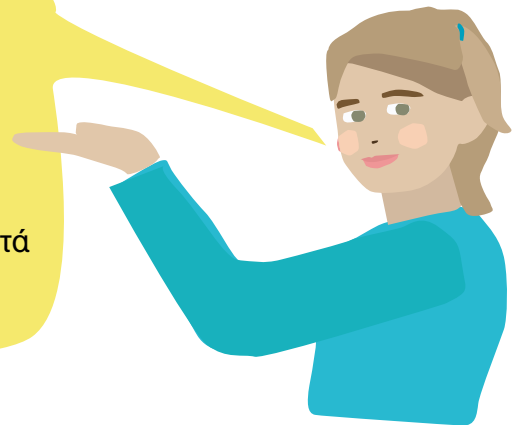
χορτάρι

ΘΥΜΑΜΑΙ:

Όταν κάποιος κάτι **κάνει**, στο τέλος **ει** θα βάλει.

ΑΛΛΑ

Όταν μια λέξη παίρνει μπροστά «**το**», στο τέλος θα πάρει το «**ι**» το απλό.

Συμπληρώνουμε κι εμείς **ει** ή **ι** στις παρακάτω λέξεις.

σκαλιστή...

σχοιν...

κουβαλά...

κατσαρολάκ...

σκάβ...

αγοράζ...

στερεών...

τραπέζ...

2. Παρατηρούμε και τις παρακάτω λέξεις:

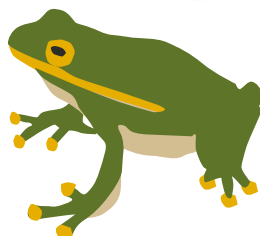
Γιατί στην αρχή και στο τέλος έχουν **οι**;

Θυμόμαστε τι παίρνουν στην αρχή και στο τέλος **οι πολλοί**; Το «**οι**» γιατί είναι όλοι μαζί.

οι βάτραχοι

οι παπαγάλοι

Συμπληρώνουμε **οι** ή **ι** στις παρακάτω λέξεις. Βάζουμε τόνους όπου χρειάζεται.

οι κήπ... το τυρ... οι σκύλ... το σκουφ...
το σφυρ... οι λαγ... το χαρτ... το λουλούδ...

Ποίημα για το οι-ι

3. α) Διαβάζουμε τον παρακάτω διάλογο. Τι παρατηρούμε;

Κατερίνα, θέλεις να **πάμε** βόλτα στο πάρκο;

Τώρα **κάθομαι** και **ξεκουράζομαι**. Θέλεις να **βγούμε** το απόγευμα;

Παρατηρούμε την κατάληξη των χρωματισμένων λέξεων. Κάποιες λέξεις τελειώνουν σε **-ε** και κάποιες σε **-αι**.

Όταν **αυτοί, εσείς ή εμείς** **κάνουμε** κάτι, τότε στο τέλος βάζουμε το **-ε**.
Όταν κάτι γίνεται σε **εμένα ή εχώ** **παθαίνω** κάτι, τότε στο τέλος μπαίνει το **-αι**.

β) Διαβάζουμε τις προτάσεις και κυκλώνουμε κάθε φορά το σωστό, όπως στο παράδειγμα.

Η Μαρία και η Κατερίνα παίζουνε / **παίζουναι** κρυφτό.

Θέλουμε να **έρθουμε** / **έρθουμαι** κι εμείς στη θάλασσα!

Το καλοκαίρι είναι η αγαπημένη μου εποχή, επειδή μου αρέσει να **ζεσταίνουμε** / **ζεσταίνουμαι**.

Μόλις ακούμπησα την κατσαρόλα, άρχισα να φωνάζω «Βοήθεια, **καίγομε** / **καίγομαι!**»

Όποτε περπατώ κοντά στο ποτάμι, **βρέχομε** / **βρέχομαι**.

4.3

Φροντίζουμε τη φύση και το περιβάλλον

4. Παρατηρούμε τις εικόνες και φτιάχνουμε μια ιστορία στο τετράδιό μας για να τις περιγράψουμε με τη σειρά που παρουσιάζονται. Θυμόμαστε να αναφέρουμε το **πότε** συμβαίνει κάθε γεγονός. Έπειτα, χωρίζουμε την ιστορία μας σε:

ΑΡΧΗ

ΜΕΣΗ

ΤΕΛΟΣ

Θα μας βοηθήσουν οι λέξεις που μάθαμε και που δείχνουν τον **χρόνο** που γίνεται κάτι.

4.4

Τι μάθαμε για τη φύση;

4. Σε αυτή την ενότητα μάθαμε λέξεις οι οποίες περιγράφουν τον καιρό και τις εποχές, αλλά κάποια γράμματα σβήστηκαν. Μπορούμε να τα συμπληρώσουμε;

η κατ___γίδα

η ανεμοθύε___α

το καλοκ___ρι

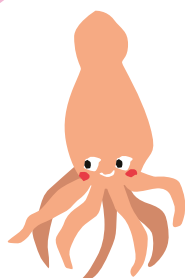
το ___ινόπωρο

ο χ___μώνας

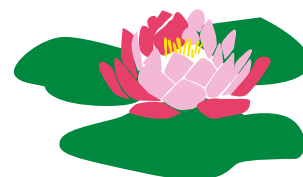
η λ___κάδα

η άν___ξη

η συ___εφιά

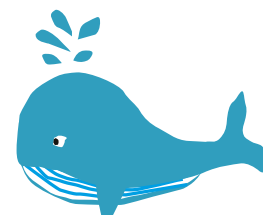

Δίψηφα φωνήεντα και
όμοια σύμφωνα

5. Στις παρακάτω προτάσεις υπογραμμίζουμε τη λέξη που μας δείχνει «**πότε γίνεται κάτι**» και γράφουμε στην παρένθεση αν αυτή η λέξη δείχνει το **ώρα**, το **χτες** ή το **αύριο**.

- Δεν θα τα καταφέρω να βρεθούμε αύριο. (.....)
- Σήμερα πρέπει να πάρω ένα δώρο στη μαμά μου, γιατί έχει γενέθλια. (.....)
- Υποσχέθηκα στον μπαμπά μου να τον βοηθήσω στο καθάρισμα του σπιτιού μεθαύριο. (.....)
- Πέρυσι πήγαμε διακοπές στη Θάσο οικογενειακά. (.....)
- Μετά το σχολείο θα πάω βόλτα στην παιδική χαρά με τους φίλους μου. (.....)

6. Παρακάτω είναι κάποιες εικόνες από δραστηριότητες που κάνουμε σε κάθε μία από τις εποχές του χρόνου.

Χωριζόμαστε σε τρεις ομάδες.

Πηγή: www.pexels.com

1η ΟΜΑΔΑ : γράφουμε κάτω από κάθε εικόνα την εποχή που ταιριάζει.

2η ΟΜΑΔΑ : γράφουμε μία πρόταση που να δείχνει τι κάνει το κάθε παιδί σε κάθε εικόνα.

3η ΟΜΑΔΑ : ενώνουμε με γραμμές τις εικόνες που δείχνουν την ίδια εποχή και στη συνέχεια γράφουμε για την κάθε εποχή τι κάνουν τα παιδιά,

π.χ. Την άνοιξη τα παιδιά κάνουν..... και πηγαίνουν

Οι εποχές του χρόνου

Τι μάθαμε για τη φύση;

ΩΡΑ ΝΑ ΣΚΕΦΤΩ

Η ενότητα τελείωσε! Βάζω ✓ στην απάντηση που μου ταιριάζει περισσότερο.

			
λέξεις σχετικές με τη φύση και τα φυσικά φαινόμενα.			
να ενώνω λέξεις και να φτιάχνω καινούριες.			
λέξεις με όμοια σύμφωνα.			
να δημιουργώ το δικό μου σχεδιάγραμμα.			
να χρησιμοποιώ λέξεις που δείχνουν τον χρόνο.			
να χρησιμοποιώ σωστά τις λέξεις «και, ή, όμως, αλλά».			

Α' τεύχος

Παραπομπές κειμένων

Ενότητα 1

Έντε, Μ. 2013. *Η Μόμο*, Μπφρ. Κ. Σίνου, Αθήνα: Ψυχογιός.

Ενότητα 3

Χαραλαμπίδης, Κ. 2018. *Σαλιγκάρι και Φεγγάρι*. Αθήνα: Καλειδοσκόπιο.

Ενότητα 4

Ιωαννίδης Α., σίχοι-μουσική: Γ. Χατζηπιερής, 2017, *Στην παλιά μου γειτονιά, Τα ταξίδια του τεμπέλη δράκου*, COBALT MUSIC - HELLASDISC

Ακουστικό Υλικό

Πες μου ένα παραμύθι, Το Δάσος της αγάπης, Ιούνιος 16, 2024, εκπαιδευτικό βίντεο
<https://www.youtube.com/watch?v=5QSVYw7x8nE>

ΕΙΚΟΝΕΣ/ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ

Πηγές οπτικού υλικού

Ενότητα 1

Σελ. 26 Δελτίο αστυνομικής ταυτότητας (Ελλάδα) (12/9/2024) [εικόνα], wikipedia.org
[https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%94%CE%B5%CE%BB%CF%84%CE%AF%CE%B-F_%CE%B1%CF%83%CF%84%CF%85%CE%BD%CE%BF%CE%BC%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CF%82_%CF%84%CE%B1%CF%85%CF%84%CF%8C%CF%84%CE%B7%CF%84%CE%B1%CF%82_\(%CE%95%CE%BB%CE%B-B%CE%AC%CE%B4%CE%B1\)](https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%94%CE%B5%CE%BB%CF%84%CE%AF%CE%B-F_%CE%B1%CF%83%CF%84%CF%85%CE%BD%CE%BF%CE%BC%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CF%82_%CF%84%CE%B1%CF%85%CF%84%CF%8C%CF%84%CE%B7%CF%84%CE%B1%CF%82_(%CE%95%CE%BB%CE%B-B%CE%AC%CE%B4%CE%B1))

Από το **Shutterstock** (www.shutterstock.com) έχουν αντληθεί οι εικόνες στις σελίδες 18, 19, 23

Ενότητα 2

Σελ. 32 Kid playing outdoors in the park. Photograph. freepik. September 13, 2024. https://www.freepik.com/free-photo/kid-playing-outdoors-park_21248971.htm#from-View=search&page=1&position=13&uuid=3a4fd1cb-167b-467c-8c5d-bbd8a2933a72

Σελ. 37 MahmurMarganti. Basketball. Photograph. Pixabay. September 13, 2024. <https://pixabay.com/photos/basketball-sport-player-man-4552002/>

Σελ. 37 RoboMichalec. Football. Photograph. Pixabay. September 13, 2024. <https://pixabay.com/photos/football-prep-player-portrait-3780040/>

Σελ. 37 Tom Fisk. Women playing Volleyball. Photograph. Pixabay. September 13, 2024. <https://www.pexels.com/photo/women-playing-volleyball-17397548/>

Από το **Shutterstock** (www.shutterstock.com) έχει αντληθεί στην ενότητα 2 η εικόνα στη σελίδα: 40

Ενότητα 3

Από το **Shutterstock** (www.shutterstock.com) έχουν αντληθεί στην ενότητα 3 οι εικόνες στις σελίδες: 58, 61

Ενότητα 4

Σελ. 77 Rossan, Derick. Boy Riding a Blue Bicycle on Green Grass Field. Photograph. Pexels. January 22, 2024. <https://www.pexels.com/photo/boy-riding-a-blue-bicycle-on-green-grass-field-5610486/>

Σελ. 77 Polesie Toys. Girl and Boy in Jackets and with Toys Wheelbarrow, Shovel and Rake. Photograph. Pexels. January 22, 2024. <https://www.pexels.com/photo/girl-and-boy-in-jackets-and-with-toys-wheelbarrow-shovel-and-rake-18990251/>

Σελ. 77 This Life's Illusions. A Kid Flying Kite on a Grass Field. Photograph. Pexels. January 22, 2024. <https://www.pexels.com/photo/a-kid-flying-kite-on-a-grass-field-11414758/>

Σελ. 77 Piacquadio, Andrea. Cute Girl having an Ice Cream. Photograph. Pexels. January 22, 2024. <https://www.pexels.com/photo/cute-girl-having-an-ice-cream-4869306/>

Σελ. 7 P, Oleksandr. Close-up of a Boy Eating Sandwich. Photograph. Pexels. January 22, 2024. <https://www.pexels.com/photo/close-up-of-a-boy-eating-sandwich-12932947/>

Σελ. 77 Pixabay. 2 Kids Walking on Red Tulip Garden Under Blu Sky. Photograph. Pexels. January 22, 2024. <https://www.pexels.com/photo/2-kids-walking-on-red-tulip-garden-under-blu-sky-36745/>

Σελ. 77 Kovyryna, Tetyana. Baby's Red Jacket. Photograph. Pexels. January 22, 2024. <https://www.pexels.com/photo/baby-s-red-jacket-1849335/>

Σελ. 77 Bowen, Ashley, K. Girl Sitting on Shore. Photograph. Pexels. January 22, 2024. <https://www.pexels.com/photo/girl-sitting-on-shore-1712854/>

Από το **Shutterstock** (www.shutterstock.com) έχουν αντληθεί οι εικόνες στις σελίδες: 65, 67, 73

